

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
7. årgang - Nr. 2
Mars 1982

TYRKIA— et militærdiktatur i NATO

●● SIDE 6

Praksisåret— jasså?

●● SIDE 4

8. MARS I TROMSØ

●● SIDE 5

Gode tider for målsaka i Nord-Norge

●● SIDE 4

Fra skole- forskning til Norges heitaste

Erling Andersen i ZOO

Side 9

Fagkritisk avis på medisin

Side 4

Har Solidaritet gått for langt?

Problem nr. 1 var ikke at Solidaritet gikk for langt, men at det gikk for kort! Dette må utdypes.

I forhold til Gdansk-avtalen:

Byråkratklassen gikk ikke med på å håndheve noen av de 21 punktene. I praksis var det bare to punkter som ble håndhevd, nemlig de punktene som Solidaritet sjøl, tvers igjennom de største trusler om represalier, håndhevd på egen hånd: Lørdagsfri og streikerett. Og sjøl på disse to punktene ble arbeiderne det siste halve året stadig slått på defensiven. Fra Bydgoszcz-provokasjonen som ikke munnet ut i generalstreik, til varslene om arbeidstvung og streikeforbud fra Jaruzelskis sentralkomité. Da den moderate Walesa-fløyen gikk med på å gå til en-dags-generalstreik mot dette, slo Jaruzelski til med kuppet.

I forhold til stats- og voldsapparatet:

Solidaritet hadde i praksis gått med på å forholde seg «nøytral» til apparatene, — akseptere «partiets ledende rolle». I praksis betød det at partiet, og i tvilstilfelle Solidaritetets eksperter og forhandlere, hadde monopol på å drive/definere politikk. Ja, de sistnevnte moderate rådgivere gjorde sitt beste til å avværne den polske arbeiderklassen rent politisk.

Dersom Solidaritet hadde gjort mer bestemte skritt for å organisere alle de sympatisørene de hadde i fiendens leir, — i de monopoliserte massemedia, i telefon-, post- og telegrafvesen, i milicja'en og i hæren, — ja da kunne man effektivt ha stoppet kuppet! Men da måtte arbeiderklassen gjort «mot-kupp» — d.v.s. tatt over statsmakta gjennom et nett av arbeiderråd.

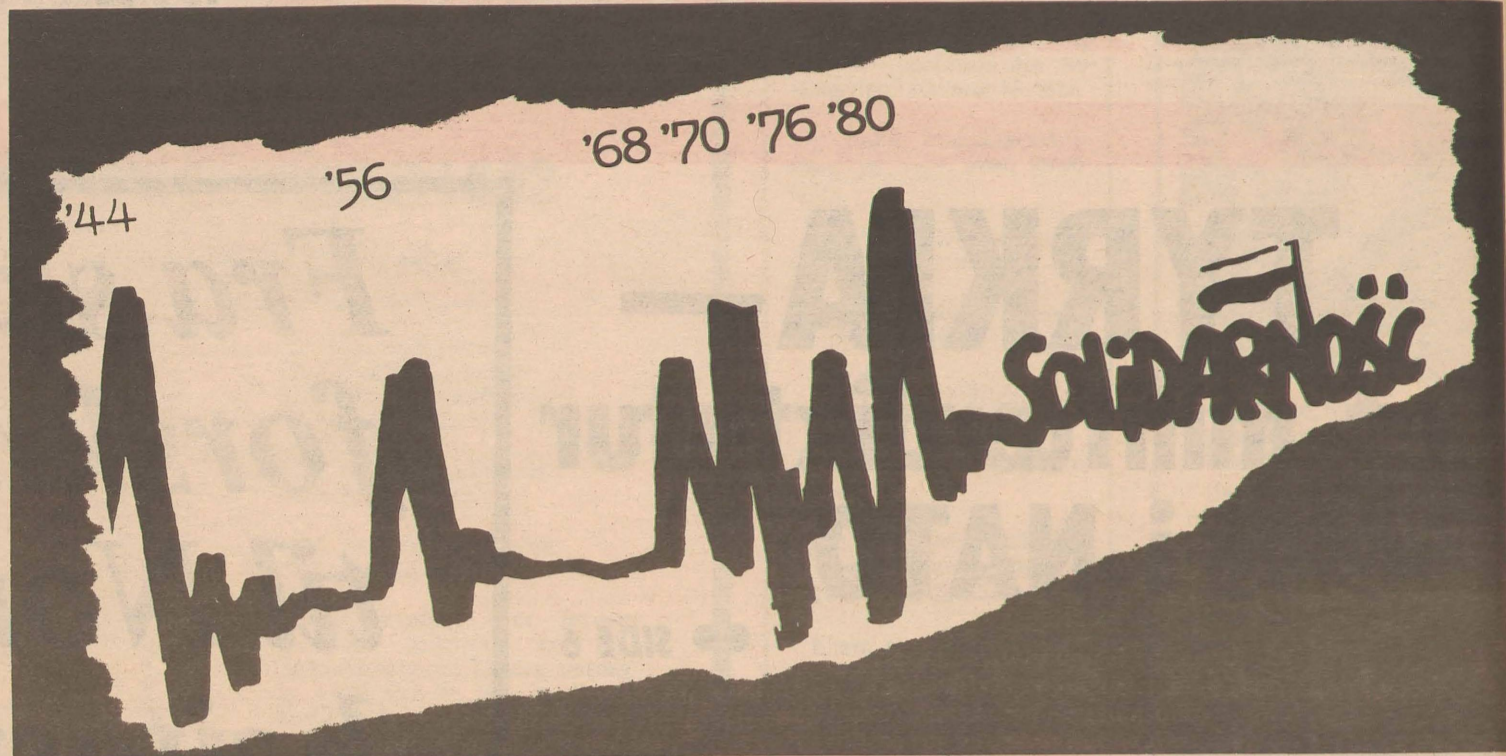
Slike råd så man kimene til i det såkalte «Fabrikk-nettet», som dekte 70% av produksjonen og i oktober stiftet nasjonal føderasjon og egen avis.

I forhold til økonomien

Solidaritet programformulerte overtaking av den økonomiske makta, gjennom «sosialisering»(!) og arbeidersjølstyre — «samorzad». «Ikke mat uten økonomisk reform, ikke reform uten arbeidersjølstyre». Problemet var at Solidaritet delvis somla for mye med dette, og overlot «reform»-initiativet til den (trodde man) «patriotiske» hæren.

Men mest bestod problemet i at man i et statskapitalistisk samfunn ikke kan «overta» økonomien uten å konfrontere stat, herskerklasse og internasjonale økonomiske interesser — representert ved Kreml, rustningsindustri og vestlige banker. Den eneste av Solidaritetslederne som slo til orde for en offensiv politikk på dette, var Jan Rulewski (brennmerket av både Jaruzelski og Walesa som «ekstremist») og til dels Zbigniew Bujak. Bujak, som er leder for Warszawa-regionen samt hovedfigur i undergrunns-bevegelsen nå, uttrykte iallfall i ettertid en alternativ radikal politikk. (Se intervju — International Herald Tribune 19.1.82.). Til slutt i denne sammenheng hovedproblem nr. 2: At vi i vesten ikke var på høyde med situasjonen i Polen?

Dette gjelder først og fremst konservative, sosialdemokrater og hjemlige AKP'ere i Hellig allianse. Polen sto for disse kun om kamp for «elementære menneske-rettigheter», for «borgerlig demokrati» og for «kapitalistiske reformer»!! Død & pine!

De revolusjonære krefter i vesten sto for svakt. De kunne ikke mobilisere en radikal masse-støtte og tilby polakkene:

a. Nyttige erfaringer fra Pariser-kommune-1871, Spania-36, Portugal-75, Italia 1969-80.

b. Nasjonaliserte banker og null gjeldskrav fra vesten.

c. Massiv økonomisk og teknologisk gratis støtte.

d. Nedrustning og muligheter til total omlegging til sosial og fredelig produksjon...

Konklusjon:

Solidaritet gikk for kort i å forberede både samfunnsøvertakinga i eget land og det revolusjonære nettet i de andre land. Dette er (NB!) ikke noe å moralisere over, — snarere noe å lære av og gjøre med. Til neste gang. Enten det blir i Polen eller står konflikten i Polen mellom det polske folket og en klikk handlangere for Kreml, eller omfatter den også andre grupper/krefter?

Det er konflikt på flere plan mellom flere krefter. I Polen er det en byråkratklasse som står på et selvstendig materiell grunnlag. Men dette grunnlaget er smeltet sammen med den øvrige øst-blokken — gjennom Comecon, rustningsindustri og Warszawa pakt. Konflikten står derfor hovedsakelig mellom den internasjonale stalinistiske byråkratklassen, der Kreml har hegemoniet, på den ene side. Og arbeiderklassen på den andre. Bøndene står på grei side med arbeiderne (foreløpig), men middelklassen er mer problematisk (se Østbergs artikkel), så det med «folket» er en ubrukkelig fellesbetegnelse.

Men den polske byråkratklassen er også smeltet sammen med vestlig kapital:

De vestlige bank-herrerne

sto fremst i å presse Jaruzelski til innstrammingspolitikk så de kunne få igjen sine 30 milliarder dollar m/renter.

«Både polakkene og deres allierte trenger en regjering i Warszawa som av og til kan si nei og mene det». (Finansverdens talerør «The Economist» på lederplass 11.7.81). «Streiker er ikke den beste måten å hjelpe Polens økonomi på», sa generaldirektør Androch etter åtte store vest-europeiske bankers møte i august. Det svenske Dagens Industri fra et møte få dager før Jaruzelskis militære slo til: «Med det bestemte kravet at Polen skal betale sin rentegjeld på to og

en halv milliard kroner før årsskiftet, har bankene trykket den polske regjering mot veggen».

New York Times 15. desember, to dager etter kuppet, skrev at mange vestlige banker mente at «unntakstilstanden var uunngåelig så lenge landets økonomi fortsatte å forverres».

Internasjonalisert ideologisk konflikt?

Til slutt er det å si at konflikten i Polen var internasjonalisert også rent ideologisk: En konflikt mellom på den ene side borgerlig ideologi om innstramning i økonomi/sosiale og faglige rettigheter (streike-retten), og på den andre sida en revolusjonær ideologi om et nytt økonomisk system basert på de sosiale behov, maksimalt demokrati og arbeiderstyre nedenifra. Denne konflikten ville ha skilt deler av sosialdemokratiet og fagbevegelsesbyråkratiet fra grunnplanet — dersom den polske radikaliseringa hadde fått flyte over sine nasjonale bredder...

Hva slags solidaritet trenger arbeiderbevegelsen i Polen?

Først og fremst arbeider-solidaritet!

19. desember sendte Solidaritetets ledere på delegat-reiser i Vest-Europa ut en appell «til alle fagbevegelser». Her heter det bl.a.:

«Solidaritet betyr håpet for verdens fagbevegelse. Arbeidernes rettigheter, verdighet og ansvar oppnådd siste året av polske arbeidere, ved en kjempebevegelse av mot og tillit, var en appell til hele verden, spesielt verdens fagbevegelse. Nå ber vi bere om å forsvare vårt felles håp».

Ekte solidaritet må bygge på gjensidig identifisering, sosialt eller politisk. Solidaritet Norge-Polen er inne på noe riktig når det vil ha sin «hovedtyngde i fagbevegelsen», samt «ikke fremme andre synspunkter enn de Solidaritet kjemper for» (vedtektene). Hvor finner vi så de synspunktene Solidaritet og vi skal fremme? Ikke i Willochs konservative fest-taler eller i Reagans militærinstruksjoner, men kun i

Solidaritets eget program vedtatt på kongressen 7. oktober. (Fås i engelsk oversettelse hos SNP, Storgt. 39, Oslo 1).

Her defineres hovedmålet som en «arbeidernes sjølstyre-republikk». Midlene er bl.a. å sosialisere(!) bedriftene og den sentrale planen». «Produksjonen skal underlegges sosiale mål. Arbeidet må måles utifra hvor nært det står mennesket og dets virkelige behov».

De blinde Reagan-fans og andre kapitalisme-tilhengere er dermed utfordra!

Lindre eller endre?

Solidariteten må være politisk og ikke utelukkende humanitær. Det dreier seg ikke om å lindre «det polske folkets nød» i dets «tragedie». Det dreier seg om å endre, — å gi moralsk, materiell og direkte støtte til de delene av arbeiderbevegelsen som leder motstandsarbeidet. Borgerlige krefter å la NKSF holder sine dannede hender vekk fra konkret illegal arbeiderkamp. I deres uttalelser har det ikke kommet en eneste konkret støtte-erklæring til Solidaritet og enda mindre til arbeiderklassen i Polen. Det eneste de kommer med, er billig ideologisk svada om støtte til «det polske folkets kamp for frihet, mot kommunisme» o.s.v.

Likeledes glimrer NKSF pr. 1. februar-82 med sitt fravær av støtte til NZS. Kommer det av at NZS's eksempel er for skremmende, med militante «ulovlige» aksjoner og samarbeid med «ekstremistiske» deler av arbeiderbevegelsen? (Se forrige nummer av Studentforum).

I våre egne husleie-aksjoner, kamper for studentmakt over pensum og universitets-strukturer og i samarbeid med fagbevegelsen i Solidaritet Norge-Polen kan vi studenter gi NZS en ekte støtte, — i praksis!

Bør hendingene i Polen ha noen konsekvenser for vår måte å forholde seg til Europa som helhet?

Europa-tanken på Lenin-verftet

På Lenin-verftet hengte arbeiderne i august-80 opp denne parolen over hovedporten: «Proletarer i alle fabrikker, la oss forene oss!» Etter kuppet var parolen på verftet mer internasjonal: «Intet rettferdig Europa uten et uavhengig Polen». Dette griper inn i Jalta-avtalen (1944) og hele blokk-tenkninga.

Jan Rulewski, den radikale leder-kandidaten, sa på kongressen: «Solidaritet må drive utenrikspolitikk, fordi utenrikspolitikk har å gjøre med kontroll over statsbudsjettet, med hvor mye som brukes til opprusting og hvor mye som brukes til forbedringer for sju millioner», som lever på minsteminimum.

Solidaritets-folk var m.a.o. i ferd med å stille opp parolen «Mat istedenfor bomber».

Fredsbevegelsen

For fredsbevegelsen i Vest-Europa må konsekvensen av Polen være å ikke minste neste tog østover! De eneste sosialt troverdige nedrustningsforhandlere i øst (som i vest) er de som utgår fra en arbeidernes demokrati-bevegelse! Det blir derfor ingen fred, nedrustning eller krigproduksjonsomlegging uten støtte til arbeiderkamp i øst (så vel som i vest).

Jeg vil oppsummere dette innlegget med å luften følgende paroler. Til diskusjon:

1) Med Solidaritet for nedrustning og et blokkfritt Europa, — nei til Kreml og Washington!

2) Med Solidaritet for nasjonal sjølbestemmelse og «arbeidernes sjølstyre-republikk» — fra Polen til N-Irland og Euzkadi/Baskerland!

3) Med Solidaritet for «sosialisering av bedrifter», «sosialisering av den sentrale planen» og arbeidersjølstyre (jmf. Solidaritet's program) — i øst og i vest!

4. Motstandskampen blir hard og langvarig, — driv politisk og direkte støttearbeid i Solidaritet Norge-Polen! (Alternativt navneforslag: Solidaritet Europa-Polen, avd. Norge?)

Forøvrig anbefales bakgrunnsstoffet i det ferske heftet «Solidarnosc mellom stalinisme og arbeidermakt», nr. 3 av Øst-Europa Solidaritet. Bestilles hos Arbeidermaktgruppa (AMG), Skippergt. 32, Oslo 1. Telefon 41 64 79.

STUDENTAVISA

I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

Toril Ringholm (ansv.)
Pål Pedersen (ansv.)
Vigdis Anita Nilsen
Ingrid Mathisen
Tone G. Johannesen

7. årgang - Nr. 2 - Mars 1982

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved
Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i
måned.

Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts
politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

LEDER

Alta-dommen må ikke bli en dom over samenes rettighetskamp

I forrige nummer av Studentavisa så vi nærmere på Arbeiderpartiets samepolitikk i etterkrigstida. I artikkelen pekte vi på at DNA i fjorårets partiprogrammer hadde hatt en viss forståelse for samenes krav om retten til land og vann i samiske kjerneområder, opprettelsen av samisk parlament og kravet om urbefolkningsstatus. Altasaka ble i denne forbindelse sett på som et viktig stridsspørsmål i 70-åra som åpnet øynene på mange nordmenn. Folk ble med andre ord i økende grad bevisst den fornorskingspolitikken som det norske storsamfunnet har vært ansvarlig for overfor den samiske minoriteten.

Fredag den 26. februar falt Alta-dommen, og staten fikk medhold på alle punkter. Høyesterett kunne ikke finne nevneverdige feil i statens håndtering av saka, og dommen imøtekom heller ikke den samiske befolknings interessekrav. Dette er svært beklagelig.

I det politiske miljø har samesak og naturvernsspørsmål i stadig større grad blitt omtalt med økende interesse og forståelse. Det er derfor trolig at Alta-Kautokeinovassdraget aldri hadde blitt vedtatt utbygd dersom saka i dag hadde blitt tatt opp i Stortinget. En samlet reguleringsplan for de gjenværende elveløp ville etter vår mening kunne forhindre at Alta-elva blir utbygd. En innrømmelse fra statens side overfor samenes rettighetskrav ville også ha bidratt til en unngåelse av det sørgelige faktum: De meget viktige samiske kjerneområdene rundt det praktfulle vassdraget i Finnmark går tapt.

Det er i lyst av hva som har skjedd i denne saka, oppmuntrende å høre at vår miljøvernminister (fra Høyre) har utfordret Norges Vassdrags- og elektrisitetsvesen. Hun har nemlig krevd å få utarbeidet en samlet utbyggings- og reguleringsplan over våre vassdrag. Det er å håpe at regjeringen med en slik plan unngår slike pinlige overtramp når det gjelder kraftutbygging som vi har vært vitne til i forbindelse med Alta-saka.

Men først og fremst er det viktig at samene fortsetter sin kamp for sine rettigheter. Alta-saka har tross alt vist at det er mulig å få forståelse for samiske minoritetskrav i det norske politiske miljø, selv om Alta-elva nå er tapt. Det gjelder i framtida å verne om andre tradisjonelle samiske områder slik at minoritetens kultur fortsatt kan leve og utvikles innenfor Norges grenser.

SKAL STUDENTENE EVALUERE UNDERVISNINGA?

Det er kommet forslag fra universitetsstyret om at undervisninga på universitetet skal evalueres, og at det er studentene som skal stå for denne evalueringa. Forslaget, som nå er ute til høring på de forskjellige instituttene, har flere alternativer. Et av disse er at evalueringa skal inn til administrasjonen sentralt, mens et annet er at evalueringa skal holdes innenfor instituttets vegger. Hvordan evalueringa skal foregå, sier forslaget ingen ting om. Vi vet altså ikke om det er meningen at studentene skal gi lærerne karakterer, eller om evalueringa skal

foregå som meir uformelle gruppediskusjoner.

Forslaget om evaluering er ikke begrundet, og en del spekulasjoner er allerede ute og går, både blant lærere og studenter. Er man ute etter å sile vekk en del dårlige pedagoger? Er den faglige aktiviteten blant studentene for dårlig? Eller er man ute etter å få lærere som tar dette med undervisning for lettvtint, til å skjerpe seg?

Studentavisa vil gjerne høre lesernes syn på dette forslaget, så om noen har synspunkter på det, er det bare å skrive.

Ta del i utforminga av Nordisk Sommeruniversitets studieprogram

NSU ble stiftet på 50-tallet. Organisasjonen har alltid hatt en kritisk og nyskapende funksjon i forhold til den etablerte universitetsforskningen. (En undersøkelse av NSUs historie viser imidlertid at kritikkerne av i går ofte er de etablerte av i dag). Den almenne politiske og vitenskapelige radikaliseringen på slutten av 1960-tallet påvirket også NSU, og i første halvpart av 70-årene var arbeidet i sterkere grad enn før preget av en felles innfallsvinkel og teoretisk referanseramme. De senere årene har imidlertid utviklingen i samfunnet, så vel som NSU, gått i en annen retning, og i dag preges studievirksomheten av et mangfold av teoretiske tilnærminger, uten at de kritiske intensjonene av den grunn er forlatt.

De ulike kretsens virksomhet har vært, og vil ventelig fortsatt være, av ulik karakter. Noen, som f.eks. kretsen «stat-kapital-krise» på begynnelsen av 70-tallet har vært preget av en bestemt teoretisk tilnærming til et bestemt felt som man har ønsket å utvikle videre. Andre, som f.eks. de nåværende kretsene «kroppskultur» og «nasjonalstat og verdensmarked», har mer tatt utgangspunkt i et interessant problemfelt hvor det ikke har vært utviklet noen alment akseptert teoretisk tilnærming eller forståelsesform, og her er mye av formålet med kretsarbeidet nettopp å opparbeide en slik tilnærming. En tredje type kretsarbeid, som f.eks. «kvinnekretsen» eller «nedrustningskretsen», tar sitt utgangspunkt i en sosial, politisk eller faglig gruppering som i NSU har funnet et forum på felles diskusjoner og utvikling av forståelse av egen situasjon i samfunnsmessig sammenheng.

Siden midten av 70-tallet har NSU forsøkt å utvide sin rekruttering til også å omfatte natur-

vitenskapelige og tekniske fagområder. Samspillet mellom samfunnsutviklingen på den ene siden, og naturvitenskapelig forskning og teknisk utviklingsarbeid på den andre siden, er et interessant og viktig område hvor det er et stort behov for kritiske og tverrvitenskapelige studier. De kretsene som hittil har eksistert innenfor disse feltene i NSU, har imidlertid ikke vært spesielt vellykkete. Kanskje har feilen vært formuleringen av emnet, formuleringen kan ha vært for abstrakt, eller innretningen kan ha vært for snever. Mangelen på tradisjon for kritisk forskning og diskusjon utifra et samfunnsmessig perspektiv innenfor de berørte fagområdene kan være en annen forklaring. Hittil har det ihvertfall vist seg vanskelig å få til slike aktiviteter innenfor rammen av NSU. På tross av dette vil NSUs styre nok en gang oppfordre naturvitere og teknologer til å sende inn forslag til kretsemner.

En krets i NSU arbeider normalt i tre år, men kan også avsluttes etter ett eller to år hvis det er mer naturlig. Det skjer en løpende evaluering av kretsene i forbindelse med fastleggningen av NSUs studieprogram under sommersesjonen hvert år. Hvor mange nye kretsemner NSU kan ta opp på sitt program, vil først være avgjort under sommersesjonen, men styret regner med at det kan bli behov for en 3-4 nye kretsemner, og vi innbyr derfor alle og enhver som er interessert til å komme med forslag. (Lokalavdelingene bør naturlig nok føle en spesiell forpliktelse til å tenke situasjonen igjennom). Et forslag til nytt kretsemne bør inneholde en presisering av temaet for studiet, en begrunnelse og en kort litteraturliste (en til tre sider i alt).

Styret har diskutert det nåværende studieprogrammet, og har på grunnlag av diskusjonen og forslag som har kommet inn, kommet fram til en del emner som vi synes det bør komme forslag på. Dette bør selvfølgelig ikke utelukke noen fra å komme med andre forslag, men vi håper at listen under i det minste kan inspirere noen til å komme med forslag eller utdypinger av de emnene som er nevnt:

- Utviklingen av samfunnsplanleggingen under kapitalismen, planleggingsformer, klassegrunnlag og klassekompromisser, problemer.
- Ernæring, kosthold og helse. Matindustri i u-land/i-land. Naturmedisin?
- Kritisk journalistikk i etablerte og alternative massemedia.
- Energiproduksjonen i Norden. Nordisk selvforsyning. Økonomiske, sosiale, politiske konsekvenser.
- Turisme. Konsekvenser for livsstil, sosiale- og økonomiske forhold i våre egne og andre land.
- Religionene i verdenssamfunnet.

Vi ser det som et mål for krets-emnene at de formuleres slik at de kan rekruttere folk med ulik utdanningsbakgrunn, bryte med tradisjonelle faginddelinger, og stimulere til tverrfaglig og tverrvitenskapelig virksomhet.

NSUs adresse i Tromsø:

NSU v/Rune Hagen (sekr.),
Søndre Tollbugt. 76,
9000 Tromsø.

GODE TIDER FOR MÅLSAKA I NORD-NORGE

— Målrørsla er i framgang i Nord-Norge, kan lederen i Nordnorsk Målungdom, Roger Lockertsen, fortelle. Han er også medlem i Tromsø Målungdom, ei forening som blei starta i 1973, og som nå har ca. 90 medlemmer. Den var for øvrig den første foreninga i sitt slag i Nord-Norge.

SA: — Hva er det egentlig dere driver med? Hvordan når dere ut til folk med synspunktene deres?

— Den siste tida har vi vært spesielt opptatt av å nå fram til elevene i den videregående skolen. Vi reiser rundt og informerer om dialekter og nynorsk i norsktimene, og vi er blitt veldig godt mottatt.

SA: — Av lærerne?

— Både av lærere og elever. Vi legger timene opp som diskusjonstimer og det ser ut som det slår godt an. Ja, vi har faktisk etablert oss såpass at skolene regner med oss som en del av norskundervisninga, at vi tar oss av en del av timene på den videregående skolen i Alta blir vi nå satt opp fast på timeplanen hver høst.

SA: — Alta? Men er Finnmark noe interessant for nynorskfolk? Der snakker de jo nesten reint riksmål.

— Akkurat det er ei veldig utbredt oppfatning — som faktisk

viser seg å ikke være riktig. Mange finnmarksdialekter ligger nærmere opp mot nynorsk enn bokmål. Få av elevene er klar over det, og det blir naturligvis livlig diskusjon. Det vi sier, strider jo mot det de har lært fra de begynte på skolen, så det er ikke rart vi får kraftige reaksjoner på det.

SA: — Er det mange som skifter hovedmål, fra bokmål til nynorsk?

— Nei, det er ikke så mange. De som skifter hovedmål er som regel de faglig sterkeste, de som skriver begge språk like godt. Men vi oppnår jo å gjøre elevene meir språkbevisste, eller dialektbevisste. Oppnår at de ser at deres egen dialekt er like anvendelig som et normalmål, og kan brukes i alle sammenhenger. Dette er jo forsåvidt de aller fleste enig om. Her har det nok skjedd ei holdningsendring de siste åra. Da ser det ut som det er verre å innøve respekt for andre folks dialekter. Fremdeles møter vi holdninger som at enkelte dialekter er «stygge», ...»uforståelige» og lignende.

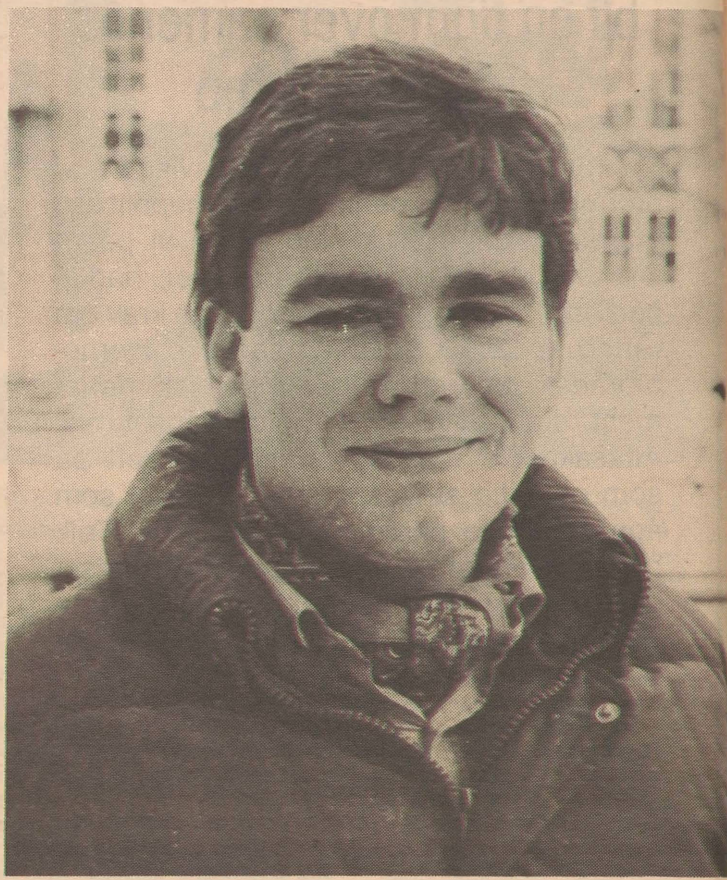
SA: — Så denne høyredreininga innenfor den videregående skolen, som det snakkes så mye om, den har ikke gitt seg utslag i større nynorsk-hets?

— Tradisjonelt har jo riksmålet blitt oppfatta som de konserva-

tives språk, og det stemmer nok. Men at dette er en tendens i den videregående skolen, er ikke mitt inntrykk. Etter å ha vært rundt på en god del skoler, har jeg følelsen av at de som hevder riksmålets rett, stort sett er fremskrittspartifolk. De var også veldig aktive i denne sidemålsaksjonen som var for ei tid sia, der de kjempa for å få bort tvungen sidemålsopplæring. Men denne aksjonen var det bare Fremskrittspartiets Ungdom som støtta. Unge Høyre gikk imot den, det samme med de andre politiske ungdomsorganisasjonene.

— I det hele tatt ser det ut som at folk har fått bedre greie på bruk av nynorsk og dialekter. Det foregår jo også en god del forskning omkring nordnorske dialekter, et område hvor forskninga tidligere var minimal. Sånt bidrar jo også til å høyne statusen til disse dialektene.

— Vi satser også på å skolere egne medlemmer, og kunne møte nye utfordringer som måtte melde seg. Jeg tenker nå spesielt på denne nye mediasituasjonen vi er oppe i, med video, nærradio og kabelfjernsyn. Det er nok kommet for å bli, så det er nok en fånyttets oppgave å prøve å bekjempe det. Poenget må være å ta aktivt del i utforminga, og prøve å utnytte de mulighetene vi har.

Roger Lockertsen, formann i Nord-Norsk Målungdom.

NY AVIS I EMNING

En ny avis er født. En avis ved navn ANDRIMNE, med undertittel; et debattorgan for fagområdet medisin. Det tilslørte navnet på avisen bidrar ikke til å avsløre avisens formål. Fremmedordboka var i denne forbindelse ikke til noen hjelp. Men fortvil ikke, ifølge de to redaktørene Arne Vikan og Trond Iversen, begge tilhørende 80-kullet, skal navnet på avisa først avsløres i avisas 2. nummer. Markedsføringstalentet er det altså ikke noe å utsette på. Vi får leve i uvisshetens dype mørke til den tid.

Avisa inneholder artikler, debattinnlegg. Er det stoff som dere selv har stått for?

— Målsettingen er å redigere stoff og bestille artikler. Vi vil ikke skrive selv med det mål for øye å gi avisen en bestemt profil. Men vi ønsker å samle debattinnlegg og publisere folks meninger.

Det har ikke vært noe problem med å få folk til å komme med bidrag. Vi har fått positive reaksjoner stort sett.

Dere er bare 2 stykker i redaksjonen. Dere har ikke følt det som noe problem?

— Vi har følt at redaksjonen har vært for liten. Det har blitt mye jobbing. Vår intensjon er ikke å etablere et rigid redaksjonsmønster. Det bør likevel være en fast kjerne i redaksjonen. Men vi oppfordrer absolutt andre til å bli med å jobbe i avisen. Det er viktig å få fram at avisen ikke skal være noe organ for redaksjonen, men formålet er å stille spalteplass åpen for folk som mener de har noe å bidra med.

Hvorfor et eget debattorgan for fagområdet medisin? Følte dere at det var et behov tilstede?

— Folk i råd og utvalg har liten

mulighet til å komme med sine argumenter, sine meninger utenfor disse råd og utvalg. Vi føler at debatten har vært ført på fagutvalg o.l., d.v.s. debattene har vært ført

på sakspapirer. Det eksisterer i dag ikke noe organ som vi kan nå ut på. ANDRIMNE kan sees på som et forsøk på å gjøre debatten offentlig. I et slikt organ kan en

kanskje få ut debatten som er trykket i sakspapirene. En kunne kanskje også få fram det som står mellom linjene.

Vi vil også kunne se på det som

veldig positivt å kunne problematisere forutsetninger som folk tar for gitt.

Vi ønsker å bidra til den alminnelige opplysning. Bidra til å gjøre tanker, argumenter til folk alminnelig kjent. Etter vår mening er det viktig å få ut opplysning for å få igang en debatt.

Hva med den økonomiske siden av dette prosjektet?

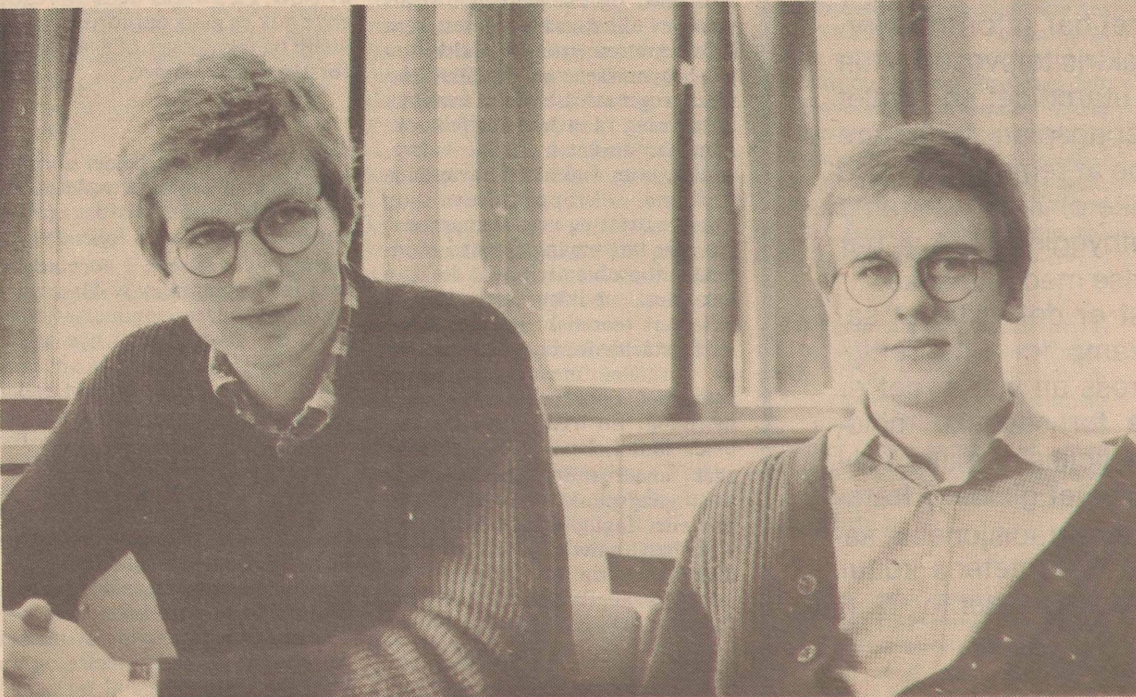
— Utgifter til driften av avisa slik som trykkeriutgifter o.l. dekkes over budsjett på fagområde medisin.

For oss som sitter i redaksjonen blir det intet økonomisk utbytte av dette. Vi jobber uten noen form for godtgjørelse. Heller ikke har vi noen mulighet til å betale bidragsytere til avisa.

Arne Vikan og Trond Iversen sier videre at dette første nummeret er en slags prøveballong. De vil gjerne ha reaksjoner på avisinnhold og form, og ser det også som positivt om også andre utenfor fagområdet medisin reagerer på avisa.

Det satses foreløpig på 4 nummer i semesteret. Avisa koster kr 1,- og fåes kjøpt bl.a. på Teoribytgets kantine og kantinen på ISV.

Vi gratulerer med ny avis og ønsker lykke til.

Arne Vikan og Trond Iversen, redaktører i avisa ANDRIMNE.

8. MARS I TROMSØ

Så er det atter 8. mars. En dato som etter hvert har fått betydning i kvinner og kanskje menns bevissthet.

I 1922 ble det vedtatt på den internasjonale kvinnelige kommunistkonferansen i Moskva at 8. mars skulle være internasjonal kvinnetid.

Dagen har blitt mer eller mindre markert opp gjennom årene. Først i 1973 fikk den gjennomslagskraft her i Norge med Kvinnefronten, Kvinnepartiet, Norsk Kvinneforbund, Norsk Kvinnesaksforum og Nyfeministene i spissen.

Tradisjonen tror blir det markering av dagen her i Tromsø. Kvinnene har igjen samlet seg om et tog. Sentrale paroler i toget vil bl.a. være:

— USA ut av Mellom-amerika, stopp blodbadet i El Salvador.

— Opphev unntakstilstanden i Polen, støtte til Solidaritet.

— Forsvar abortloven.

— Krisesenteret er et samfunnsansvar, vi trenger 711.000,- kr. vi får 200.000,- kr.

Lokale krav fra Tromsø er bl.a.:

— Tromsø kommune — innfri løftene om 2 barnehaver i året.

— Boutgiftene i Tromsø må ned på -79 nivå.

— Støtt Ung-Mobs krav om Ungdommens hus.

Opptakten til 8. mars skjer lørdagen den 6. mars i Fokus. Her blir det kvinneafé hvor kvinneorganisasjonene i Tromsø samt solidaritetsgrupper presenterer seg, og sitt arbeide.

Oppmøte for toget den 8. mars er satt til kl. 17.00. Toget starter kl. 17.30 og beregnes ferdig kl. 18.30 hvor arrangementet fortsetter i Fokus. Her består programmet bl.a. av 3 appeller om generelle kvinnekav, internasjonal appell og fredsapell. Det vil i tillegg

bli kulturelle innslag hvorav innbefattet en kvinnelig forfatter, sosialistisk kor og sannsynligvis en teatergruppe.

For de som ønsker ytterligere kultur har Brød & Roser kulturarrangement i Cora Sandel stuen kl. 20.00 og Kvinnefronten på Pre-

laten samme klokkeslett.

8. mars-komiteen i Tromsø består av representanter fra Brød & Roser, Kvinnefronten, Kvinner for fred, Kvinneforbundet, pluss 4 uorganiserte.

Til forskjell fra i fjor er det kun representanter fra kvinnebevegelsene og uorganiserte som sitter i komiteen. Det ble i fjor slått fast at det var Kvinnebevegelsen som skulle ta ansvaret for markeringen av 8. mars.

Vi håper på stor oppslutning, og gratulerer med dagen.

Hvorfor skal vi bry oss med flyktninger fra Namibia?

De fleste av oss vet at vi utnytter u-land og stjeler ressurser fra dem. Dette gjelder også Norge. De fleste av oss synes også det er galt, vi vet at folk lider delvis p.g.a. våre handlinger.

Noe av dette er bakgrunnen for at Kristent Forum har engasjert seg i noe vi kan kalle Namibia-aksjonen. Landet Namibia befinner seg i den sørlige del av Afrika. Det har enorme ressurser, men disse kommer i liten grad landets egen befolkning til gode. Namibia er blitt karakterisert som et av verdens mest utbytta land. Befolkninga består av 8 prosent hvite, mens resten er fargede og svarte. De hvite har overtatt 60 prosent av jorda, de bruker de svarte som billig arbeidskraft, de inntar de fleste toppstillinger. I det hele tatt — et klassisk eksempel på en ekstrem apartheid-politikk.

Foruten dette spiller også Sør-Afrika en stor og negativ rolle i Namibia, sett ut fra den fargete befolkning.

En reaksjon på dette er SWAPO, som ble dannet i 1960. Deres målsetting er å motarbeide apartheid og kjempe for et fritt Namibia. I dag skjer også dette med våpen.

De uholdbare forholdene i Namibia har ført til en flyktningestrøm ut av landet, og pr. i dag er 35.000

namibiere i flyktningeleire i Angola. De fleste lever her under enormt kummerlige forhold, og de mangler det aller meste. Vårt mål er nettopp å kunne hjelpe til litt her.

I første omgang har vi satset på å få sendt ut noe skolemateriell, og en del av kladdebøkene er ferdige. Videre satser vi på ting som vi kan selge/odde ut, for så å sende pengene videre. Her driver vi bl.a. med et lappetepp. Uka 22.—28. mars vil bl.a. Fellesrådet for det sørlige Afrika ha en handelsboikott overfor Sør-Afrika, som en reaksjon på den utbytting som foregår overfor de svarte i Sør-Afrika. Vi i Kristent Forum vil markere denne uka med stands, vi vil ha u-landsgudstjeneste og en temakveld om Namibia. Selv om vi støtter handelsboikotten fullt ut, vil vi legge hovedvekten på flyktningene fra Namibia.

Mange opplever at de som kristne har et spesielt ansvar til å drive aktiv sosialpolitikk. Kristne vet at de er satt til å forvalte over jordas ressurser, og de har ganske enkelt ikke lov til å skalte og valte med dem som de selv finner for godt.

Men, egentlig har vi alle det samme ansvar, og vi er takknemlig for all støtte vi kan få.

HILSEN KRISTENT FORUM.

Forbundet mot rusgift

Forbundet mot rusgift (F.M.R.) har avholdt landsmøte. Som hovedoppgave for 1982 anser forbundet det som viktigst å konsentrere seg om alkoholspørsmålet.

På landsmøtet ble det vedtatt en rekke uttalelser, både overfor alkohol- og narkotikaproblematikken. Likevel er det to uttalelser om narkotikaspoørsmålet som tiltrekker seg mest oppmerksomhet.

En uttalelse oppfordrer Narvesen A/S med dens ansatte til å stoppe salget av Gateavisa. Det heter bl.a.: «Gateavisa» er et organ i Norge som klart har gått inn for en hasjliberal holdning i Norge, og som ved en rekke anledninger har gjort seg til talerør for fri hasj. Bladet forsøker hele tida å latterliggjøre den norske narkotikalovgivning, og oppfordrer folk til både å bruke og dyrke cannabis og

andre narkotisk virkende stoffer».

FMR får støtte av edruskapsnemnda her i Tromsø, som går enda sterkere ut og ønsker et forbud av alle skrifter som oppfordrer til ulovlig bruk av narkotika og som jobber for en liberalisering av narkotika-lovgivningen.

I forbindelse med det F.M.R. kaller liberaliseringen av cannabispolitikk foreligger det en uttalelse bl.a. rettet til den danske regjering hvor F.M.R. fordømmer de danske myndigheters unnvikende holdning til Christiania, og krever at Christiania stenges. Det heter: «Det må være prinsipielt feil å opprette fristeder, hvor den alminnelige narkotikalovgivning ikke skal gjelde. Det må være prinsipielt galt å opprette ghettoer hvor sosialklienter skal oppholde seg uten hjelpetilbud».

GRATIS katalog i bokhandelen

FAKKEL-SERIEN
FAKKEL-SERIEN
FAKKEL-SERIEN
FAKKEL-SERIEN
FAKKEL-SERIEN
FAKKEL-SERIEN

Hold deg orientert - LES FAKKELBOKER!

Gyldendal Norsk Forlag

TYRKIA

AV PAL PEDERSEN

ET MILITÆR- DIKTATUR I NATO

POLITISK ANARKI

Før de militære myndigheter med general Kenan Evren i spissen gjorde statskupp i Tyrkia, hersket der en utstrakt terror i landet.

Hver dag ble gjennomsnittlig 26 mennesker drept i gatevold. Både ytterliggående til høyre og venstre sto bak de mange terrorhandlingene som i enkelte tilfelle også rammet sivilbefolkningen. Politiske aktivister og fagforeningsfolk på venstresida ble forfulgt og drept av fascistiske terrorister. Sosialistene som i utgangspunktet kjempet mot systemet ved hjelp av ikke-volde-

lige midler, ønsket reformer som tilsa en mer rettferdig fordeling av landets inntekt. De ønsket å høyne levestandarden blant de fattige og gi alle samme politiske og kulturelle rettigheter. Venstresida hadde også programfestet at Tyrkia måtte trekke seg fra NATO. Når så sosialistene ble utsatt for voldelige overgrep, slo de tilbake med samme middel, noe som resulterte i nærmest anarkistiske tilstander i Tyrkias byer. Nasjonalforsamlingen og regjeringen var ute av stand til å sette i verk mottiltak mot den økende voldsbølge. Det konservative partiet AP satt med makta, men var politisk

svak. Det samme var tilfelle med Ecevit's sosialdemokratiske parti, Fascistene var på frammarsj ved valgene. MHP, som var et nazistisk parti, hadde på 3 år økt sin prosentandel fra 0,7 til 6,2 prosent av representantene i parlamentet. (Fra 3 til 28 rep. av nasjonalforsamlingens 450 medlemmer).

Nazistpartiet hadde på programmet å kaste ut av landet innbyggerne som ikke var av rein tyrkisk rase. I tillegg ønsket nazistene å befri 43 millioner «tyrkere» som bor innenfor Sovjetunionens grenser. MHP mottok støtte fra Strauss kristeligdemokratiske parti i Vest-

Tyskland og hadde derfor midler til å drive både voldelig og agitatorisk kamp i Tyrkia. For å understreke nazistpartiets voldelige karakter, kan det nevnes at Mehmet A. Agca, han som i fjor sommer prøvde å drepe paven i Roma, var medlem av MHP.

Det var blitt hevdet at mange av Tyrkias millionærer har gitt økonomisk støtte til fascistiske grupperinger som drev terror. Den amerikanske etterretningsorganisasjonen CIA regnes og for å ha vært med på å skape anarki i Tyrkia. Det er for eksempel påvist at CIA var innblandet i en terroraksjon der 120 religiøse kurdere ble drept. I og med den konservative regjeringens svake stilling, sosialdemokratenes svake oppløsning, fascistenes terror og venstresidas agitasjon mot USA godtok etterhvert folket militærdiktatur for å hindre en fullstendig borgerkrig i Tyrkia. USA hadde oppnådd hva dem ville, nemlig en sterk militærregjering som kunne

fungere som en trygg alliert i et urolig område av verden.

STRENG POLITISK KONTROLL — STORT KLASSESKILLE — ØKONOMISK KAOS

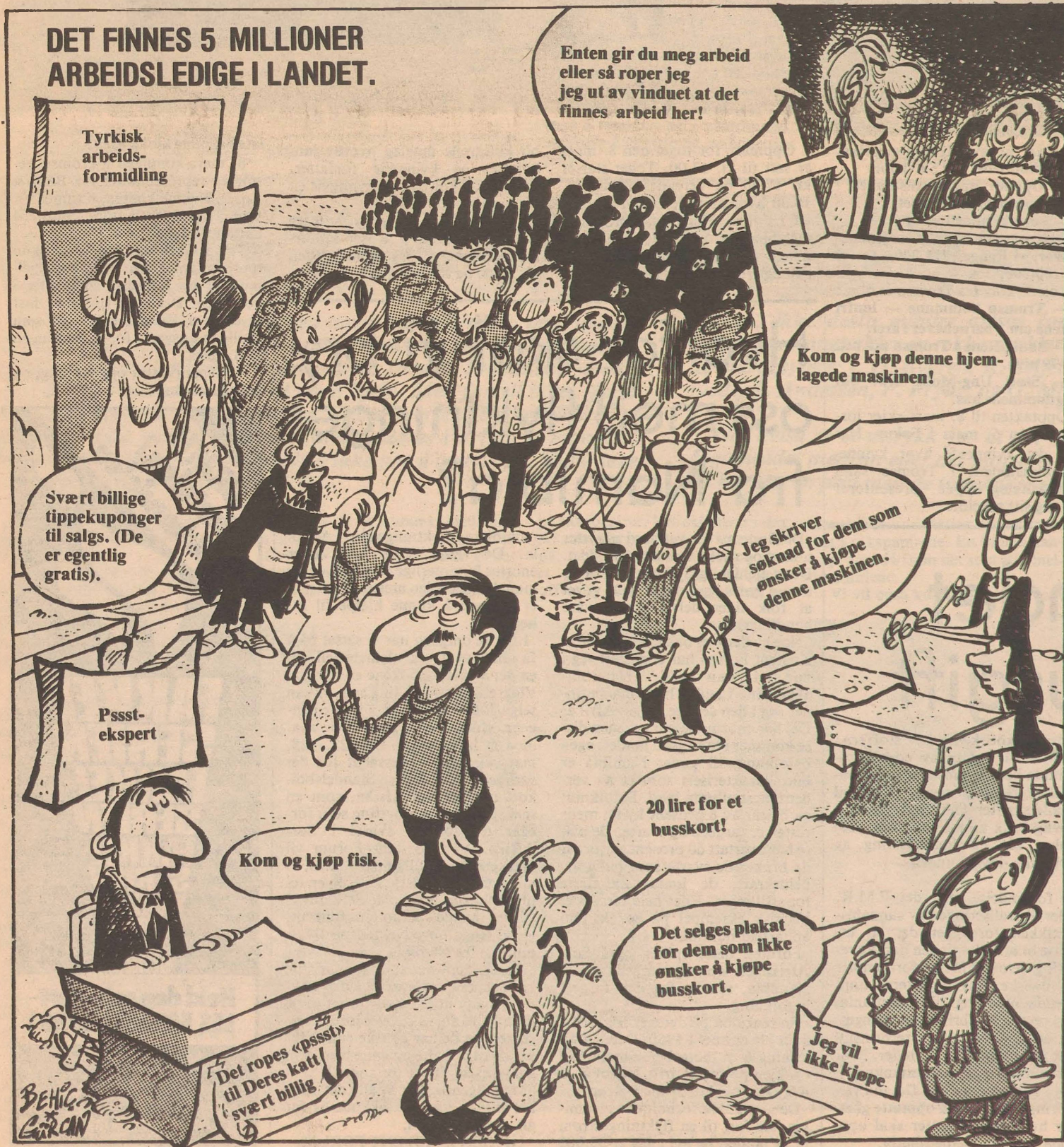
Etter den militære maktovertakelsen ble det slutt på gateterror. Alle politiske partier ble forbudt, pressesensur ble innført og ved universitetene ble reglene innskjerpet. Den strenge politiske kontrollen gikk særlig hardt ut over den politiske venstresida. Mange radikale aktivister og fagforeningsfolk ble arrestert og stilles nå for militære domstoler.

Hvis en radikal blir tatt for å drive politisk aktivitet, kan han førs holdes innsperret i 6 uker hos politiet. I denne perioden er det påvist at den arresterte blir utsatt for tortur for å stilstå sin virksomhet og helst også oppgi andre som er politisk aktive. Etterpå stilles den anklagete for retten og dømmes til fengsel.

Den store klasseskjellen bare øker i Tyrkia. En ganske stor middelklasse som hadde eksistert før militærkuppet, ble hardt rammet av det nye skattesystemet og dermed presset ned i fattigdommen. En middelklasseborger skulle etter militærdiktaturets økonomiske reform betale like mye skatt som millionærene gjorde. Inflasjonen aksellerte med den følge at prisene steg og arbeidsledigheten økte i omfang. Nå er ca. 5 millioner av Tyrkias 47 millioner innbyggere arbeidsløs. Ved de videregående skolene og ved universitetene ble det etter maktovertakelsen innført skolepenger og høye avgifter, noe som resulterer i at bare ungdom fra rikmannsfamilier får anledning til å ta utdanning. Andre skoleelever og studenter blir presset til å gå ut å søke jobb på det allerede tressede arbeidsmarkedet.

USA og de andre av Tyrkias NATO-allierte, (deriblant Norge), støtter regimet på den måten at militærregjeringen er anerkjent som landets høyeste politiske organ. Amerikanerne gir og selger våpen som de militære myndigheter i Tyrkia bruker for å sikre sin maktstilling i landet. Soldatene som er inne på førstegangstjeneste (20 måneder), indoktrineres med slagord mot Sovetunionen og faren fra øst, og tvinges dermed til å innse nødvendigheten av militærdiktaturet. Derfor fungerer soldatene som lojale støttespillere til den militære ledelse som ønsker USA-dominans. De sterke økonomiske kreftene, industri- og landeiere, støtter også militærregimet fordi produksjonen i industri og jordbruk er avhengig av politisk ro og stabilitet.

Forts. 11. side.

Det tyrkiske bladet «Girgin» er et spøkefull tegneserie med politisk innhold som kommer ut hver søndag. For å unngå pressesensur trykker man vitser i stedet for å skrive kritiserende artikler om militærstyret. Vi har oversatt teksten på tegningen som handler om den store arbeidsledigheten i Tyrkia.

Husleieaksjonen i oppbrudd eller i ny form?

AV PÅL PEDERSEN

På et styremøte i Studentsamskipnaden i Tromsø den 25. februar ble det vedtatt å permittere de fleste av de ansatte fra 15. mars. Permitteringene som fra administrasjonens side allerede var lovt fra 1. mars, ble dermed utsatt i to uker.

Det ble begrunnet med at den økonomiske situasjonen ikke ble så alvorlig på grunn av husleiestreiken som man på forhånd hadde fryktet. Det heter imidlertid i vedtaket at varslene om permitteringer blir tilbaketrasket dersom boikotten er avblåst til da.

MANGLENDE VILJE

På styremøtet fremmet studentene sitt eget forslag for å imøtekomme den vanskelige situasjonen i Samskipnaden. Dette forslaget gikk ut på at Studentsamskipnaden burde søke om utvidet kassakreditt for å holde drifta i gang. En av de yngre av de ansattes representanter støttet studentenes forslag. Dette nyttet likevel ikke, og administrasjonens krav om permitteringer ble vedtatt med så knapp margin som overhodet mulig i og med at formannen måtte bruke sin dobbeltstemme.

Jarle Weigård, studentrepresentant i Samskipnaden, sier til avisa at flertallet i styret viste svært liten vilje til i det hele tatt å forsøke å søke om økt kassakreditt slik at drifta kunne fortsette. Weigård mente selv at en slik løsning på driftsproblemene var bedre enn å gå til permitteringer av de ansatte, og også et realistisk alternativ.

PERMITTERINGENE RAMMER BARNEHAGENE OG KANTINENE

Det er sendt ut permitteringer til alle som jobber i Samskipnadens barnehager og kantiner rundt på de forskjellige instituttene. I tillegg rammes kontorfolket i administrasjonen med unntak av direktøren, økonomisjefen og en fra regnskapsavdelingen. UNIBOKS ansatte unngår også permitteringer, og likedan en nyansatt bygningsinspektør, som har til oppgave å etterse studentboligene.

Det alvorligste problemet for oss studenter blir altså å overvinne de praktiske problemer en eventuell stengning av barnehagene vil få for de mange som er avhengige av dagshjems plasser. At kantinene settes ut av funksjon, skulle imidlertid ikke indikere nevneverdige problemer for oss studenter.

TILLEGGSPROPOSISJONEN OM STUDENTVELFERDEN OPP TIL BEHANDLING SNART

Det er utsikter for at tilleggsproposisjonen fra regjeringen om studentøkonomien blir lagt fram for Stortinget før 15. mars. Hva denne meldinga fra regjeringen innebærer, og hvilket utfall behandlingen vil få, vet vi ikke nå. Vi får bare håpe at det i stortingsdebatten vil komme utspill som både på kort og lang sikt kan forbedre den forverringa av studentøkonomien som vi har vært vitne til de siste årene.

HVA BLIR AKSJONENS STRATEGI FRAMOVER

For oss studenter blir den viktigste oppgaven framover å forhindre at permitteringer av de ansatte i Samskipnaden blir iverksatt fra 15. mars. Vi må forsøke å unngå at mange blir stående uten arbeid og at barnehagene holdes åpne framover. Dersom dette viser seg umulig, må vi forberede oss på de praktiske konsekvensene permitteringer vil få for oss. Jeg kan med utgangspunkt i disse viktige oppgaver tenke meg en del alternativer for aksjonens framtidige strategi:

Skal barna bli de skadelidende? Eller skal barnehagespørsmålet splitte husleieaksjonen?

1) Fortsatt full aksjon, det vil si å unnlate innbetaling av husleie til Samskipnaden. Dersom dette alternativet velges må barnehagespørsmålet løses enten ved at hver enkelt ordner med dagmamma/pappa, eller at aksjonskomiteen organiserer provisoriske barnehager.

2) Omlegging av aksjonen for å unngå permitteringer, for eksempel innbetaling av gammel husleie til Studentsamskipnaden slik at drifta kan fortsette etter 15. mars.

3) Avblåsing av aksjonen foreløpig og avvente eventuelle utspill fra staten. I dette alternativet ligger det at aksjonen kan gjenopptas for eksempel til høsten dersom det ikke kommer en løsning på den forverrede studentøkonomien.

Jeg har ovenfor pekt på en del muligheter for framtidige aksjonsformer, men er åpen for andre alternativer. Det som etter min mening blir viktig framover, er at vi diskuterer ulike strategier for aksjonen og prøver å komme fram til en felles framtidig aksjonsform. Det er nemlig av stor betydning at vi står samlet i tida som kommer. Samtidig er det viktig at vi følger med i den informasjon som kommer fra aksjonskomiteen.

Praksisåret — jasså?

I desember satt jeg en formiddag hos fru Smith — sjefen for ISV's navle og kantine — og askebegre — med en tekopp. «Hei, eksisterer du ennå — hva gjør du her?» sa en tidligere medstudent. «Eksamen-eksamen». «Har du fått noe resultat — hvordan gikk det?» «Tror det gikk bra — jeg hadde praksisår». «Åja.» Punktum.

Hvorfor han ikke sa noe mer, er symptomatisk for innstillingen til praksisåret blant medstudenter generelt, tror jeg. Og også muligens hos professorene — selv om de skjuler det bedre. Det synes vi som har tatt dette året er synd, enten vi er fra skoleforskning, sosialpolitikk eller planleggingsgruppa. For vi synes vi har fått noe igjen for det.

Universitetet opererer med fordypningsemner. Det er et positivt ladet begrep. Vi har gått gjennom noe jeg vil karakterisere som et utviklingssemne. Behøver det være et negativt ladet begrep?

Meningen var nok ikke det til å

begynne med. Da Tromsø Universitet ble etablert, var samfunnet politisk og sosialt engasjert i et ønske om likeverd mellom praksis/teori — og universitetet fant å ville strekke ut en hånd til disse tankene, og man innførte så mulighetene til å opparbeide seg eksamener ut fra et samarbeide mellom universitet og yrkesliv. Det ble vedtatt regler for dette, og i alle fall samfunnsvitenskap og medisin etablerte et system for at studentene kunne benytte tilbudet. Hos medisinene har man uttelling for flere hundretusener pr. år til systemet — samfunnsviternes utgifter holder seg nok innenfor titusentallet. Resultatet er at den store bevakenhet har ikke praksisstudentene på ISV, faktisk måtte vi vekke våre foresatte på vårsemesteret i fjor — men vi fikk dem da fort opp av forsovingen og holdt dem i ånde like til eksamen var i havn. Vi fikk faglig hjelp når vi trengte — vi kunne diskutere problemene med dem og vi var hjertelig velkomne når vi kom —

selv om vi nok var studenter på «kjøtt og flesk».

Og vi selv da — var dette en forsmak for liv som venter oss når vi kommer ut av Odd Berg-bygget — og det beskyttede miljø der inne? Lærte vi å stå opp kl. 7.00 for å være på jobb kl. 8.00, og først være ferdig klokka 4 — og å gjøre noe mens vi var der, ikke bare høre?

Jeg tror det. Selv gikk jeg til kjent arbeide, mens andre fikk nytt, men vi måtte pent følge systemet der vi kom. Utviklingen skjedde, mente vi, med oss selv — vi måtte ta det arbeidsforhold vi fikk opp til vurdering i forhold til den ballast studiene hadde gitt oss. Det var det som var nytt og det var det som var felles for oss alle, enten arbeidet var kjent eller ukjent. Og det var utviklende. I våre arbeidssituasjoner ble vi tvunget til å ta frem sektorer av vår viten og utdypet disse sektorene under et dobbelt korrektiv, nemlig universitetets og samfunnets. Det ble den

Forts. side 11

CABARET MARZIPAN

LUMBAGO er ikke bare betegnelsen på heksekudd, men også navnet på ei rockegruppe fra Oslo. Denne kvartetten kom med sitt andre platealbum like før jul i fjor, omtrent ett år etter deres første LP «Alt og litt ekstra». Dette vinylproduktet var spesielt interessant i studentpolitisk sammenheng da de fleste tekstene var vokalist Morten Jørgensens oppgjør med sin tidligere så aktive studentpolitiske bakgrunn. «Alt og litt ekstra»s sterkeste side var da nettopp de glimrende, noe personlige tekstene til Morten.

«Cabaret Marzipan» følger opp tråden fra det første albumet, samtidig som vi aner både tekstmessig og musikalsk fornyelse. Det som vel gjør LUMBAGO til noe helt unikt i norsk samtidsrock, er gruppas vellykkede musikalske kombinasjon av eldre (60-talls)- og ny-rock, noen vil nok kalle spillestilen for poprock. Mortens tekster er etter min mening også denne gangen beste med «Cabaret Marzipan» — de må klassifiseres som, tildels, ypperlige situasjonskildringer. Med andre ord mindre personlig enn på den forrige LP'en. Apningslåta er karakteristisk i så måte. «Tanta mi rapper i Supermarkedet» — observasjoner fra vår beinharde virkelighet både på verdensplanet og på det mer personlige nivå. «Tanta mi» og «I gata der du bor» er de beste kuttene blant ti. De ti melodiene holder et såpass høyt og jevnt nivå at «C.M.» nok ligger et par hakk foran Lumbagos første LP.

Musikalsk består også denne plate av enkle genuine rockrytmer med rom for utfoldelser, uten at det blir for voldsom eksperimentering ut av det. Lydbildet er noe mer variert og litt fyldigere enn

tidligere. T. Zlatanos gitarspill er raskt vekslende, men ikke så framtrεδnede som forrige gang. Derimot har rytmeseksjonen, T.A. Larsen (trommer) og Stein T. Gulbrandsen (bass) fått større plass og

utfoldelsesmuligheter på Cabaret-plata. Dessuten benytter gruppa seg av flere instrumenter, spesielt piano og orgel, og med oppløftende resultat.

«Cabaret Marzipan» stiller så

absolutt langt oppe blant de beste norske LP-ene i 1981. Bare tekstene og framføringa av dem er god nok til å anskaffe seg Lumbagos andre LP. LUMBAGO spiller etter all sannsynlighet i Tromsø en gang i

løpet av mai. Noe å se fram til!
LUMBAOG
«CABARET MARZIPAN»
(Polydor 1981)

Rune Hagen

Plateanmeldelse NEW ORDER:

«Movement» (Factory)

AV TOR HARALD BERGSRUD

Joy Division. Kanskje ett av de mest ærlige og mest originale band som har nådd våre ører. I likhet med f. eks. The Doors og Velvet Underground inneholdt musikken deres en slik dybde og monumentalitet en sjelden hører.

De to platene de rakk å gi ut, «Unknown Pleasures» og «Closer» vil bli stående igjen som klassikere innen rock-genren i lang tid fremover. Skjønt rock . . . Joy Divisions musikk var vanskelig å definere. Den inneholdt så mye.

Budskapet gruppa hadde var ikke akkurat positivt. Det gikk på at det ikke fantes noen framtid, noe håp. Alt går til helvete likevel. Saken er den at vokalisten Ian Curtis hengte seg i sitt eget hjem den 18. mai 1980. Hadde han tatt gruppas budskap så høytidelig? Det florerer mange historier og teorier etter hans død.

Joy Division var en gruppe med prinsipper. Fra begynnelsen av hadde de bestemt seg for at om det ble endringer i besetningen skulle navnet på gruppa og repertoaret forandres og fornyes.

Resten av gjengen, dvs. Bernard Albrect, Peter Hook og Stephen Morris holdt løftet. De tok navnet New Order. Og endelig har LP'en blitt sluppet. Før den kom ut har

det riktignok kommet ut to singler, og særlig den siste «Procession» er meget bra.

New Order ville ikke låte som Joy Division, og det gjør de heller ikke. Med «Movement» har de tatt skrittet fullt ut og laget noe helt nytt. Noe som vokser så kolossalt etter gjentatte høringer. Det man først merker seg er at musikken deres ikke er så melankolsk og sær som den til Joy Division. Og tekstmessig er den mer optimistisk. Det finnes likevel håp og fremtid her i verden. Selvsagt har de ikke helt vendt seg bort fra det depressive, men fortvilelsen og oppgittheten har de forlatt.

Og musikken? Egentlig veldig nytenkende. Her er gode og kreative ideer som det eksperimenteres med. Det er noe symfonisk flytende ved denne plata. Den engasjerer, griper og får en til å tenke. Gruppas bruk av rytmer og temaer fascinerer. Jeg kan ikke tidligere huske å ha hørt noe lignende.

Alle melodier er perler i mine ører. New Order har innfridd forventningene mine til gags. Fra ikke å låte som Joy Division til å lage ny og spennende musikk.

Monumental musikk.

Tro-Harald Bergsrud.

«Oslo (NTB): Etter det NTB erfarer har statens forurensningstilsyn kommet med sterke betenkeligheter overfor Olje- og energidepartementet til planen om helårsboring etter olje nord for 62. breddegrad. Forurensningstilsynet konkluderer med at effekten av en oljevernoperasjon i nord vil være så begrenset at man nærmest kan se bort fra den».
(Klassekampen 19/2 1982).

FORURENSING

AV HERMANN KNUDSEN

Vi såg deg i tidens morgen
forklaret i gryningen
mens vi lå i gresset
en sommerdag
Dine vinger bar deg så stolt
da du med ditt bytte
seilte over fjelltoppen
og ut av vårt sinn.

Vi fant deg i fjæra en morgen
svart som steinen
mens vi lette etter vrakgods
en vinterdag
Dine vinger basket så tungt
da du med redsel i strupen
skreik ut din forbannelse
over oss.

Men, men, dere kan visa om Bakvendtland?

«JA TEL 62»

AV HERMANN KNUDSEN

(Mel.: Hvis jeg var forretningsmann,
og skulle sloss for min profitt . . .)

Tænk deg havet gjort a olje
å strainda så mjuk og fin
mæ seige klompa i flomålet
frå sjen som fløe inn.

Tænk deg å sjå dæ blænke
i småsild å laks å nise
når de begynn mæ omskolering
for å leve på dæ ainner vise.

Tænk deg dæ artige synet
vi vil sjå i fjeillan dær væst
når skarven, ea å luinna
ska vis oss at oljåt mat e best.

Så la oss ikkje bli reaksjonær
men heiller et : Ja tel 62!
Tænk så koseli dæ blir her nord
mæ havet som utedo.

Fra skole- forskning til «Norges heitaste»

TEKST OG FOTO: RUNE HAGEN

Hvordan er det så å ha bass-spill som profesjon — spesielt når man har solid bakgrunn som student både ved Universitetet i Tromsø og Oslo? Studentavisa har møtt Erling og pratet løst og fast om studenter, universitetsmiljø, bass-spill, og, ikke minst ZOO.

Innimellom all øving, hektisk turnévirkosomhet og utpønsking av nye slagere har Erling to dagers ferie — «har æ noen dager fri, så drar æ tel Tromsø». Erling har innfunnet seg til avtalt tid på Prelaten en formiddag i februar. Møtet avtalte vi allerede i november, da vi var samlet på Charly til feiringen av sølvplata for «Gaya» (som det nå også er blitt gull av).

Erling regner seg som tromsøværing, selv om han for 27 år siden blei født i Henningsvær. Han begynte sine studier i Oslo i 1973 hvor det blei Exphil og tysk, og kom så til Tromsø i 1975 hvor det ble både samfunnsvitenskap, historie og sivilarbeiderpraksis på Museet. Tilbudet fra ZOO kom da han hadde 1/2 års studier på hovedfag ved skoleforskningsgruppa bak seg. «På den tida hadde jeg gått lei av alt som het studentmiljø og studier. Jeg var svært usikker om om jeg skulle fortsette, så derfor kom tilbudet fra ZOO svært så beleilig».

Etter to år i ZOO med en fantastisk suksess angrer han ikke på valget. «Skoleforskning kan jeg sikkert drive med resten av livet, når jeg er ferdig med å spille bass i ZOO — dessuten kunne jeg godt tenke meg å drive med noe annet.

Studietilværelsen frister ikke særlig».

Men Erling har ikke bare studentbakgrunn — han har faktisk en utstrakt bassfering fra en rekke orkestre. I gymnasietiden var det «LUDO» fra Lofoten hvor også Sverri var med (Sverri Dahl spiller nå tangentinstrumenter i ZOO), i Oslo var det Heavyrock sammen med folk fra bl.a. Rufus og i Tromsø har han spilt sammen med de fleste f. eks. Marit Mathisen i SMÅFOLK, med Turid (fra «Nøkken») i Trubaduren, i Lydbåndet (ei stund fast inventar på Prelaten hver onsdag) og i Zakalin.

Mens vi sitter å prater, kommer følgende kommentar fra en ikke ukjent trommis inn fra sidelinja: «ZOO stoppet Erlings utvikling som bassist, han var nemlig jævla lovende».

— Hva sier Erling til det?

«Det å spille bass i ZOO føler jeg ikke som noen klamp om foten. Har man gode bassideer, er det så absolutt plass for dem innen ZOO. Jeg liker å spille bass på enkle poplåter og har dessuten ingen ambisjoner om eksponering av bass som soloinstrument». ZOO har forresten planer om en hel instrumental album som Erling ser fram til å gå igang med — «for det er klart at her blir det rom for enda større utfoldelser fra min side. Kan tenke meg at det blir en god del fusion og funk i ei slik plate».

— Hvilke forbilder har du blant norske bassister?

— Sveinung Hovensjø, kommer det umiddelbart fra Erling. Han har en rytmefølelse som er helt ekstrem i tillegg til god teknikk. Ja, han har kort og godt det en god bassist skal ha, i overflod. Erling legger for øvrig til at nivået blant bassister har steget enormt de siste tre åra — det er faktisk ikke så lenge siden det blei sett på som lite interessant og utfordrende å spille bass.

— Er det noen forskjell mellom popmiljø og studentmiljø?

— «Ja, det er døds forskjellig. Både på måten å arbeide på, tenke på og hvordan folk er. Jeg synes virkelig at jeg har fått perspektiver på studentmiljøet etter få år, on

the road. Tror nok det er ganske lett å få skylapper i studentmiljøet, spesielt hvis man ikke har noen kontakter utover universitetet. Jeg vil faktisk oppfordre studenter til å gjøre noe annet enn bare det å studere og trø i universitetsmiljøet».

Men Erling ønsker ikke å være med på et hets mot studentmiljøer.

«Stort sett trivdes jeg som student — det var både faglig og sosialt utviklende. Dessuten tror jeg det er verre på Universitetet i dag enn da jeg gikk. Det virker som om karrierejaget, studiestress- og angst er mer påtakende i dag. Jeg hoppet visstnok av i tide. Også innenfor studentvenstrebevegelsen har ting forandret seg de siste åra. Tenk bare på at for noen år siden kunne man være «myk mann», uten at noen stilte spørsmål ved det. I dag har de radikale universitetsfolka begynt å stille seg kritisk til tidligere selvfølgeligheter, på godt og vondt. Studiefinansieringa er jo også mer elendig i dag. Jeg forstår godt at dere går til omfattende husleieboikott — om jeg hadde studert, så hadde jeg vært aktivt med, garantert».

— Ja, du kan jo få ZOO til å stille på en støttekonsert?

«Det er nok lite sannsynlig. Det har faktisk aldri skjedd at vi er blitt hyret til slike ting. Engasjer-

ERLING ANDERSEN spiller til daglig i popgruppa ZOO — et av de aller mest populære popband i Norge. De to siste LP'ene til ZOO, «Z på maken» og «Gaya», har begge solgt til gull, dvs. 50.000 eksemplarer. Låter som «Evig ung» og «Vent ikk'je læg på» skulle være velkjente for de fleste — begge har blitt landeplager gjennom Norsk-topptrofeér i massevis

ing av ZOO til politiske formål er lite relevant. Vi ønsker ikke å ha noen bestemt politisk profilering utad, sjøl om det er et kritisk sosialt engasjement i mange av våre tekster — tenk bare på «Ola Nordmanns seksuelliv» fra «Gaya». Jeg tror at man kommer lengre med krasse tekster uten interesse — eller partipolitisk tilknytning.

Tidligere erfaringer i så måte har ikke vært spesielt vellykket», sier Erling og sikter til bl.a. SMÅFOLK. «Marit Mathisen har gjort denne erkjennelsen for lenge siden».

Erling forstår godt at studentene igjen demonstrerer for rettfærdige krav på bakgrunn av de elendige lånevilkåra osv. Erling har forresten opplevd mer enn de fleste av studentpolitikk i Tromsø. Han har aktive og lange erfaringer fra tidligere tiders husleiestreiker og aksjoner. I den enda så sagnomsuste suspensjonsaka fra 1976, var Erling med, også i direkte basketak med Kaldhol og Co. i Kaigt. 3. «Jeg har gjort mitt innen aktiv studentpolitikk i Tromsø», og han forteller videre om tida som styremedlem i Studentersamfunnet. «Egentlig ei deprime-rende tid — det var nettopp da folk sluttet å gå på møtene, og vi i styret diskuterte så filla fauk om vi skulle satse på ei politisk sterk innretning på møtene eller satse på å utvikle Studentsamfunnet sosialt

gjennom kroa. Det hele gikk til helvete med brask og bram».

— Jeg forteller Erling at det heller ikke står så bra til med samfunnet og kroa i dag, sjøl om en viss oppadstigende interesse kan spores. Og jeg gjør et nytt forsøk: ZOO kan jo sikkert få liv i kroa igjen??

«Tvilosomt om Samfunnet har råd til å booke oss. Men med 10.000 eller deromkring er det ikke umulig at vi kan spille en lørdagskveld».

— Dermed skulle Studentsamfunnet være informert — utspillet ligger nå hos dere!!!

— Tror Erling at ZOO har mange tilhørere blant universitetsfolk??

«Kanskje en del — vanskelig å si. Tyngden av vårt publikum ligger neppe i studentkretser, sjøl om det er stor spredning på dem».

— Blir man rik av å spille i Norges mest populære band?

«Jeg lever ganske bra — bedre enn da jeg levde av studielån. Avdragene går det også greit med nå. Men det hele er avhengig av beinhard jobbing — at hjulene ruller til stadighet. ZOO tjener penger på å spille på «lokalet» og ikke gjennom platesalg. Jeg synes det er svært skøy å jobbe i studio, men man kan ikke leve av det. «Gaya» blei spilt inn i løpet av en måned, noe som er på grensa av hva man kan tillate seg».

ZOO har jobbet hektisk etter nyttår. Bl.a. har gruppa skiftet trommis, noe som krever intens øving. Når dette leses har ZOO nettopp avsluttet en turne på Østlandet. Etter påske er det vestlendinger som får oppleve denne populære Stokmarknes-gruppe. Hele sommeren går så med til turnering i Sør-Norge.

«Vi selger jo ikke bare plater i Nord-Norge, sjøl om landsdelen er vårt hjemmemarked», sier Erling Andersen og før han stikker får vi vite at ZOO planlegger en temaplate om «ho Hjørdis og han Bjørne», og at gruppa for øvrig har mange løse planer.

Samskipnaden og studentvelferden

Studentrepresentantene i Universitetsstyret har vedtatt å arbeide spesielt med spørsmål som angår studentvelferden i inneværende periode. I den forbindelse har Studentavisa nr. 1/82 hatt en prat med noen (ikke navngitte) av disse representantene.

Som studentrepresentant i Samskipnadens styre er jeg selvfølgelig glad for at universitetsstyreprerentantene arbeider med velferdssaker og dermed «backer opp» den jobben vi forsøker å gjøre i samskipnadsstyret. At universitetsstyreprerentantenes initiativ også har gitt resultater i form av utspill overfor myndighetene o.l. kommer klart frem i intervjuet, og det er naturligvis positivt. Jeg vil her bare kommentere/komme med tilleggsopplysninger til et par uttalelser i intervjuet vedrørende Samskipnaden. I forbindelse med et forslag fra Roger Lockertsen i Universitetsstyret om at studentforeningene skulle få stå for alt salg under sine arrangementer i kantinene selv, sies det i intervjuet: «Dette ble ikke godt mottatt av samskipnadens ledelse. Kaldhol var irritert over at vi blander oss inn i samskipnadens saker...»

Det er vel relativt uinteressant hvorvidt noen ble irritert eller ikke, men det er forsåvidt riktig at forslaget ble avvist fra Samskipnadens side. Dette ble begrunnet med at Samskipnaden har bevilgning for matservering og skjenking av alkohol i Universitetets kantiner. Dermed har også Samskipnaden ansvaret for all slik omsetning i disse lokalene. Ut fra dette blir det for det første klart at avgjørelsesmyndigheten i saken lå hos samskipnadsstyret, for det andre at adgangen til å selge mat og drik-

ke ikke uten videre kunne overlates til andre, f.eks. studentforeningene.

Studentene i samskipnadsstyret aksepterte dette som utgangspunkt, men vi mente Samskipnaden burde inngå en avtale med studentforeningene slik at disse fikk overskuddet av salget. Det er også et faktum at administrasjonen (Kaldhol) stilte seg nokså avvisende til et slikt forslag som ble sett på som en indirekte subsidiering av disse foreningene utenom de ordinære tilskudd de får fra Samskipnaden. Til slutt strakte administrasjonen seg så langt som til å foreslå at studentforeningene skulle få 30 % av overskuddet.

Vi så saken fra den motsatte synsvinkel: Det er urimelig at Samskipnaden, som bl.a. skal støtte opp under aktiviteten til studentforeningene, skal profitere på deres arrangementer, penger som foreningene selv sårt trenger til sin virksomhet. Vi innstilte derfor på at i hvert fall Studentsamfunnet burde få hele overskuddet av sine arrangementer, mens andre studentforeninger i det minste burde få 50 %.

Resultatet av styrets behandling ble et kompromiss: Alle foreninger, også Studentsamfunnet, må dele overskuddet halvt om halvt med Samskipnaden.

Konklusjon: Det initiativ som ble tatt av Lockertsen endte tross alt opp med en avtale som er betydelig bedre enn utgangssituasjonen, selv om vi altså ikke har grunn til å være helt fornøyd, ihvertfall ikke på Studentsamfunnets vegne.

Det andre punkt i intervjuet jeg vil kommentere, er der det blir sagt at «vi vil også kritisere samskipnaden

fordi de trenerer saka om helse- og sosialtjeneste studentene».

Så langt jeg kjenner denne saken tror jeg ikke de grunnlag for å si at Samskipnaden har trenerer den den ikke er kommet lengre enn den er i dag, skyldes delvis Samskipnadens arbeidskapasitet når det gjelder å utredet og igangsatt nye prosjekter, men først fremst problemet med finansieringen.

Nå har imidlertid samskipnadsstyret nedsatt «hurtigarbeidende utvalg» for å se på de helt praktiske problemer i forbindelse med opprettelse av en helse- og sosialtjeneste, bl.a. hva det vil koste. Og her er vi sagt ved hovedproblemet: Samskipnaden har ikke ledemidler til å skyte inn i et slikt prosjekt. Det er lite trolig at staten vil yte noe spesielt til dette formål. Selv Universitetet skyter til en del (noe vi regner med) stå da trolig i den situasjon at det bare er ved en økning semesteravgiften at vi kan få denne tjenesten i gang, vi villige til det? Dette er et spørsmål som må diskuteres fremover. Men hvis vi ønsker å betale for en helse- og sosialtjeneste ved en (forholdsvis beskjeden) økning semesteravgiften, så er det mulig at den kan komme gang alt fra høsten.

Konklusjonen på dette må bli at det ser ut til å være behov for bedre kontakt og utveksling av informasjon mellom studentrepresentanter i ulike organ. Dette kunne bli bedre når det lenge bebudede Studentrådet opprettes. (Hvor blir det av det, forresten? Er det som trenerer saken?)

Jarle Weigelt

Bruddet i AKP/NKS — svar på lederen — i Studentavisa

AV NKS — Tromsø TROMSØ

I Studentavisa nr. 6 des. 81 er det en kommentar til at 21 personer har gått ut av KAP/NKS. Begivenheten er tydeligvis prioritert høgt — den blir omtalt på lederplass.

I triumferende og harsellerende ordelag blir det hevdet at «demokrati og diskusjon aldri har hatt høy prioritet i AKP» og at det «rådende prinsipp i diskusjoner» skal ha vært: «Vær enig, bøy deg eller gå ut». Sos. front, som har redaksjonen i Studentavisa, slår på stortromma, men i iveren veiver de vilt og slår seg sjøl like mye på kjeften som de tror de treffer andre.

I høst kvittet SV seg med en bryssom opposisjon i SU på en svært så effektiv måte. Dette gjorde de fordi opposisjonen protesterte mot partiledelsens høyrepolitikk på en rekke områder. Opposisjonen blei fjerna på de måten at på SU's landsmøte blei SU nedlagt den ene dagen — det var der opposisjonen stod sterkest — og dagen derpå oppretta de et nytt SU som består av folk som står på linja. Og vips: slik kvitter de seg med personer som tillater seg å være uenig med partiledelsen. Dette skoleeksemplet på demokrati i hverdagen har ikke den sos. frontstyrte Studentavisa/TØ skrevet et pip om. Er det for pinlig? Er det kanskje denne hendelsen dere tenkte på da dere skreiv lederen «Bruddet i AKP/NKS»? Skulle ordene AKP/NKS egentlig være SV/SU?

HVA SKJEDDE INKS I TROMSØ?

I høst gikk 21 personer ut av organisasjonen. (om det korrekte tallet er 21, er vanskelig å vite sia det bare var offentliggjort 10 personer på utmeldingsbrevet som var oppslått på Universitetet, og bare

et fåtall av de 21 har vært aktive eller betalt kontingent det siste året.) De gikk ut på grunn av store politiske motsigelser til AKP/NKS sitt prinsipp-program. I motsetning til SU-erne som blei kasta ut av organisasjonen, gikk disse folk ut av egen fri vilje.

NKS/AKP har aldri vært redd motsigelser og diskusjoner innad i bevegelsen. Ja, vi ser det faktisk som ei forutsetning for at en kommunistisk organisasjon skal være i stand til å beholde sin vitalitet og være på høyde med den politiske situasjonen i samfunnet for øvrig. Uten en slik redelig, demokratisk og kameratslig diskusjon der «balansen» og ikke «mannen» er det viktigste, vil organisasjonen forandre seg til en borgerlig karriereklubb, stivne til eller dø. NKS ønsket å beholde de aller fleste av 21-gjengen som medlemmer, vi ønsket at disse skulle være med på studier og diskusjoner om bl.a. de sakene som er omtalt i utmeldingsbrevet, og vi ville gjerne hatt de med i den organiserte kampen mot det kapitalistiske systemet.

HVORFOR VÆRE MED INKS?

Utmeldingsbrevet prøver å bygge opp et bilde av NKS/AKP som skal gjøre det lite attraktivt å være medlem i organisasjonen. For å få til dette, må fakta forvrennes. For det første forsøker brevet å gi inntrykk av at de tre i interimstyret blei kasta på grunn av deres politiske linjer. Dette er feil. De tre blei trukket tilbake fra tillitsverv fordi de brøt vedtektene, saboterte mandatet fra årsmøtet og desinformerte ledelsen i AKP (m-l) i Tromsø og sentralstyret i NKS.

Om sosialismedebatten: Dette er en stor og viktig debatt som går

Nå utfordrer også fredsforsker Johan Galtung «Nei til atomvåpen»

AV NKS — TROMSØ

«Det er nødvendig å bekjempe atomvåpen, men det er ikke tilstrekkelig. «Nei til atomvåpen» og andre deler av norsk fredsrørslé må nå også engasjere seg i debatten om alternativ til dagens norske forsvar».

Dette var budskapet fra profes-

for fullt innad i ml-bevegelsen. Utmeldingsbrevet prøver å gi inntrykk av at denne er avslutta. Dette er tull — partiet har vedtatt at den skal prioriteres i alle fall fram til neste landsmøte. Dette kan alle som er interessert lett sjekke ved å følge med i Røde Fane eller Klassekampen (gjærne også delta i debatten). Det partiet hittil har gjort er å gå opp en grensegang mot de som ville forkaste viktige prinsipper i den marxistiske teorien.

Flere ting i utmeldingsbrevet burde vært kommentert, men det får vi komme tilbake til bl.a. på møtet som Studentersamfunnet skal arrangere om dette. Men la oss slå fast at vi ser det som viktig å være med i NKS av flere grunner. Et moment er at vi ser det kapitalistiske samfunnet som menneskefiendtlig — som et samfunnssystem som ødelegger både mennesker og natur. Både i det kortsiktige og langsiktige perspektivet ser vi det som nødvendig at det finnes en kommunistisk organisasjon som kan bidra til å drive denne kampen framover folk skan bruke livet sitt på forskjellige måter, vi ser det som viktig å være aktivt med på å slåss for forbedringer under kapitalismen og mot stadige forverringstiltak, og på sikt legge grunnlaget for et samfunnssystem der profitt ikke lenger styrer all samfunnsutvikling og der mennesker ikke lenger utbytter og undertrykker hverandre.

sor Johan Galtung på et debattmøte om alternativt forsvarspolitikk i studentersamfunnet i Oslo og på høring arrangert av »fremtiden i våre hender».

Johan Galtung har sjøl vært en av hovedmennene i oppbygginga av dagens fredsrørslé, og arbeider aktivt mot atomvåpen i flere land. Han avslutta sin sluttrepplikk på DNS-møtet slik: «— Jeg vil advare Nei til atomvåpen. De risikerer å stå der med en million medlemmer. Med 20 tonn underskrifter, med 15 000 utbrente fakler. Og ingenting mer. De risikerer å ikke oppnå mer enn atom-protestantene på 60-tallet».

Videre hevdet han: «— Men likevel om fredsrørslé på en eller annen måte lykkes i å få vekk atomvåpna, vil det være fare for krig. Fredsrørslé er altfor lite engasjert i debatten om alternativt forsvar. Det må ho rette på», sa Galtung.

Professor Johan Galtung blir sett på som litt av en høvding i norsk fredsrørslé, enten det gjelder Nei til atomvåpen, informasjonskomiteen for forsvarsdebatt eller andre organisasjoner. Derfor håper vi at disse delene av fredsrørslé også er villig til å lytte når Galtung kommer med kritikk.

Som pasifist og ideolog for disse delene av fredsrørslé gjennom en årrekke har heller ikke Galtung alltid vært noen virig debattant om alternative forsvarsformer som går utover det ikke-voldige. Men han har gradvis endra holdning, og meiner nå at også erklærte pasifister har ansvar i forsvarsdebatten. Dette viser at han har ei evne til nytenking som vi finner fint lite av i storparten av den organiserte norske fredsrørslé.

F. eks. har norske fredsrørslé nisasjoner ikke løfta en finger protest mot militærkuppet i Polen. De har heller ikke sagt noe om supermaktsagresjonen i Afghanistan. Og det gjenstår å se om velger å lukke øynene også for den roren og myrdinga i El Salvador. Til nå har vi ikke hørt et pip.

Når det gjelder vår hjemlige arena er det betegnende (og skremmende) at 8. mars-komiteen ikke ville ha med paroler om opprulling og nybygging av tilfluktsrom i Tromsø. Er det å tenke på skyttelse av sivilbefolkninga i en krisestuasjon også blitt en «krig fremmede faktor» nå???

Det har vært hevda av enkelte krefter at Nei til atomvåpen ikke kan ta opp annet enn atomvåpen spørsmål. Argumentet holder ikke, og de står tilbake i tilsvarende organisasjoner i andre vestlige land. F. eks. var samsam organisasjonen European Nuclear Disarmament (END) med sete i Storbritannia ute med protest dagen etter kuppet i Polen. Det samme gjorde ledende fredsrørslé sjoner i land som Italia og Nederland.

Kort sagt så er det nå på tide også de norske organisasjonene til å innse at kampen for fred er mere enn kamp mot atomvåpen (som er viktig nok, men bare del). De andre delene må innholde både internasjonal solidaritet med dem som blir offer og skjempes i første linje mot aggresjon og krig, og innsats for å endre det norske forsvarssystemet bygge opp sivil beredskap.

Organisasjonen «Nei til atomvåpen» har stort sett svikta på to siste felte. Men det er ingen skam å forbedre seg.

PRAKSISÅRET---

Forts. fra side 7

ene aha-opplevelsen etter den andre. Vi mener vi fikk et forhold til vitenskap, dens analogitet, og ikke minst til dens generelle tidsperspektiv vi ikke hadde sett da vi arbeidet med mellomfaget. Hva er dette noe annet enn en utvikling av vitenskapsforståelsen, og dermed også bruken av vitenskapen?

Praksisåret var en utfordring og det resulterte i en utvikling av oss. Vi tre praksisstudenter fra planleggingsgruppa 1981 hadde et møte på Prelaten etter endt eksamen hvor vi slo dette uttrykkelig fast. (Nå skal jo Biblioteket konkurrere med Prelaten — vi for vår del fant å la Prelaten konkurrere med Biblioteket, når de har evakuert bøkene bort fra oss i Odd Berg-bygget). Vi mente alle tre at vi har hatt mye igjen for den tiden som vi brukte. Det er bare så synd at det bare er vi som har gjort dette eksperimentet som synes det. For den gemene student er ikke tilbudet interessant, oftest er det en med praktisk erfaring som bruker tilbudet. Og det var jo ikke det som var meningen.

Allmøtet av planleggingsgruppas praksisstudenter fant på møte den 7. desember frem til følgende hovedkonklusjon:

1. Praksisårets status innenfor Universitetet i Tromsø er lavt — det må høynes. Da først blir det interessant.

2. Praksisåret bør bli interessant, fordi det både utvikler studenten og fordi det kan være en innfallsvinkel for universitetet til skolen og dags-aktuelle problem i næringsliv, sosialt liv og administrasjon i landsdelen.

Hvordan man skal få dette til, fant også planleggingsgruppas praksisstudenters allmøte den 7. desember 1981 ut. Vi vil anbefale følgende endringer:

1. Kontakten universitet-praksisstudent styres av en heltidsansatt som har med ansvaret for

a. studentenes muligheter for faglig utvikling — og kontakt med universitetet

b. praksisstedenes problemer m.h.t. fremmedelementet «praksisstudent»

c. privat rettleiding av studentene, og hjelp i sosiale problem når de kan oppstå.

2. Pensumkravet økes fra 500 sider til minst 1500 sider.

3. Eksamen passerer nå med bestått/ikke bestått. Den må gjøres karaktergivende, og eksamenskommissjonen bør være 3 personer som ved de andre eksamener.

Om man ved disse endringer ikke vil kunne gjøre praksisåret i samfunnsvitenskap like attraktivt som i medisin, så vil det gjøre det interessant både for student og universitet. Og da vil det bli en rimelig måte å utdype kontakten mellom Universitet, som arbeider under evighetens synsvinkel, og det pulserende samfunnsliv som arbeider i nuet. Her behøves brobyggere.

La en heltidsansatt praksisårskonsulent og praksisstudenten selv være med på å lage denne brua, slik at studentene fra Tromsø vil kunne få en utdanning som gjør dem mer ønsket i den jobben han/hun søker enn andre søkere.

Egil Strand
Einar Eythorsson
ved Hans-Petter Theisen

ALTERNATIV HANDEL

Alternativ handel er et ikke fortjeneste aksjeselskap som importerer håndverksprodukter fra småprodusenter i utviklingsland (ikkekommersielle mellom-menn). Med dette prøver de å sikre atinntektene kommer de egentlige produsenter til gode, — håndverkerne sikres arbeid og inntekter på hjemstedet, og håndverkstradisjonene får en mulighet til å overleve.

I forbindelse med salg av varene her hjemme informerer vi om hvor varene kommer fra og hvordan de er produsert, og håper på den måten å øke interessen og respekten for fremmede kulturer.

Da Alternativ Handel for en stor del drives av frivillige, holdes administrasjonsomkostningene på et minimum. Overskuddet ved virksomheten går tilbake til produsentlandene, enten i form av nye bestillinger eller som direkte støtte til lokale prosjekter.

Varer som Alternativ Handel importerer fra Guatemala er alle produsert i kooperativene i forskjellige landsbyer i høylandet. Kooperativene har fra omkring 15-300 medlemmer,

og både menn og kvinner veiver. Vevkunsten er nedarvet gjennom generasjoner, og råvarene — ull og bomull — finnes lokalt. Håndverket er ofte en nødvendig inntektskilde ved siden av jordbruket.

Også i Ecuador har indianerne sluttet seg sammen i kooperativer. Productos Andinos er en sammenslutning av flere slike kooperativer. Den eies av håndverkerne selv, og har til formål å bevare og utvikle tradisjonelt håndverk i Ecuador og hjelpe medlemmene med salg og eksport av varene.

Alternativ Handel har direktekontakt med kooperativene ved bestilling og betaling av varene. Det pruttes aldri på prisene og produsentene får bedre betaling ved salg til Alternativ Handel enn de får av lokale oppkjøpere.

TROMSØ BOKKAFE

Salg av alternative varer, bøker, tidsskrifter.

Åpningstid:

Torsdag 15.00—18.00. Lørdag 10.00—14.00.

NORDRE TOLLBUGT. 4.

TYRKIA —

Forts. fra 6. side.

DEN KURDISKE MINORITET — MOTSETNINGEN MELLOM DET FATTIGE ØST OG DET INDUSTRIALISERTE VEST

I Tyrkia er der omtrent 7 millioner kurdere som lever under politisk, kulturell og økonomisk undertrykking. Kurderne, som er bosatt i det østlige Tyrkia, har sitt eget språk og sin egen kultur. De fleste av dem er analfabeter og snakker ikke tyrkisk, men kurdiske som de lærer muntlig fra foreldrene. Alle kurdere er pålagt å lære seg tyrkisk, men først i løpet av militærtjenesten får den mannlige delen av minoriteten opplæring i tyrkisk språk og kultur.

Minoritetsbefolkningen driver for det meste jordbruk på jord som de leier fra rike landeiere.

Dette føydale systemet hindrer modernisering av jordbruket. Kurdiske bønder ser det bare som sin oppgave å produsere nok jordbruksprodukter for å forsørge sin familie. Inntektsoverskudd av drift er det ikke snakk om, og bøndene har derfor ikke kapital til å intensivere og effektivisere produksjonsmåten.

Undertrykkelsen av den kurdiske minoriteten har også sammenheng med den store forskjellen mellom de vestlige og østlige delene av Tyrkia. I vest har industrialiseringen skjedd forholdsvis fort. Her er og de største byene og investeringer i ny industri og utbygging av service- og kulturtilbud blir nesten utelukkende gjort i denne rikeste delen av Tyrkia. Gammeldags jordbruk, få skoler, dårlig utbygd helsevesen og lite moderne industri er kjennetegn på de østlige delene av landet. Religioen som er islam, dominerer folks tilværelse i disse landlige strøk i motsetning til i vest.

FINNES DET EN VEI UT AV KRISA I TYRKIA?

I dag eksisterer det undergrunnsbevegelser i Tyrkia som arbeider mot militærregimet. Disse bevegelsene er dominert av politiske aktivister som for eksempel studenter, lærere og fagforeningsfolk. Sosialistene jobber, som de gjorde før militærkuppet, for et reelt demokrati i Tyrkia bygd på like politiske rettigheter til alle og sosial utjevning. Fra venstresida blir det også reist krav om økonomiske reformer innen jordbruket. Man ønsker en omfordeling slik at jorda eies av dem som produserer, ikke som nå av føydale godseiere. Selveie av jord vil kunne lette modernisering av produksjonsmåten i jordbruket. For å dempe inflasjonen og arbeidsledigheten må økonomien reguleres av samfunnet, det vil si en planøkonomi i regi av staten. Venstresida mener videre at Tyrkia bør melde seg ut av NATO og prøve å forme en selvstendig politikk uavhengig av de to store supermaktene USA og Sovjetunionen. Den politiske aktiviteten blant venstre-radikalerne er ikke knust selv om mange er blitt arresterte etter de militæres maktovertakelse. Det foregår stadig en økende bevisstgjøring av ungdom gjennom opplysning og utdanning. Disse unge menneskene blir rekruttert til den opposisjonelle fløy på venstresida og utgjør derfor en politisk plattform i kampen mot undertrykkelsen. Men for at aktiviteten skal lykkes for de bevisstgjorte tyrkerne, tror jeg det er nødvendig at vi støtter dem politisk. En slik støtteerklæring kan nettopp Norsk Studentunions oppfordring til den norske regjering være: Tyrkias militærstyrer må stilles for Menneskerettsdomstolen i Strasbourg, og det må rettes oppmerksomhet mot fengslede student-ledere og andre venstreorienterte opposisjonelle i Tyrkia.

NZS-LEDER PÅ NORGESTURNE

Fire av landsstyreprerentantene i NZS, den polske studentorganisasjonen, er stasjonert i Paris. I mars kommer en av dem oppover på Norgesturné. Programmet for turnéen ser slik ut:

Oslo/Ås: man. 15.-fre. 18.
Trondheim: lør. 19.-man. 22.
Tromsø: tir. 23.-ons. 24.
Bergen: ons. 24.-fre. 26.

Den 18. februar i år var det ett år sia den nye polske studentbevegelsens gjennombrudd. NZS, «Den Uavhengige Studentunionen» ble da formelt anerkjent av den polske regjering etter lengre tids kamper og okkupasjonsstreiker fra studentenes side.

Nå er NZS forbudt i Polen. Lederne og aktivistene i NZS utgjør en stor del av de internerte og fengslede i Polen. Ifølge NZS er tallet på disse fengslede lederne omlag 3000.

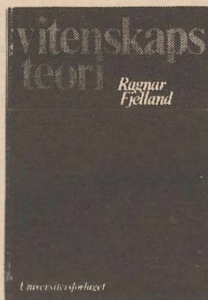
NZS er «farlig» fordi de spilte en aktiv rolle i demokratiseringa for unntakstilstanden. De for-

dobla medlemstallet sitt gjennom en månedslang okkupasjonsstreik for sjølstyring og demokrati på universitetene sist høst. Før unntakstilstanden hadde NZS et medlems-tall på 200.000. Aktivister i NZS jobber sammen med Solidarnosc-

aktivister i det illegale arbeidet. Dette har ført til voldsomme disiplineringstiltak ved de nyåpnede universitetene og høyskolene. Nå blir undervisningsfravær og politisk arbeid straffet, bl.a. med øyeblikkelig militærtjeneste.

DEADLINE 19. MARS

Vær med på å skape en levende og aktuell studentavis. Har du noe på hjertet, så si din mening i avisa. Vi satser på å komme ut med et nummer før påske. Alle bidrag til dette nummeret må være oss i hende senest fredag 19. mars.

Ragnar Fjelland

VITENSKAPSTEORI

med spesiell vekt på naturvitenskapene

Dette er en bok for alle som har interesse for filosofiske spørsmål i forbindelse med naturvitenskapene.

Hva er vitenskapelig objektivitet? Er vitenskapene verdinøytrale? Hva er vitenskapelig framskritt? Ragnar Fjelland argumenterer for at disse spørsmålene ikke er så uproblematiske som vi ofte er tilbøyelig til å tro.

188 s kr 85,00

UNIVERSITETSFORLAGET

BYRÅET I BREIVIKA

Av
Ove
Caspersen

— Studentene er i realiteten med på å bedre sitt eget velferdstilbud når de bruker vårt byrå. Dette hevder bestyrer Asbjørn Hanssen ved Universitetenes Reisebyrå overfor Studentavisa.

Universitetenes Reisebyrå fører en noe tilbaketrasket tilværelse ute i Breivika. Sammen med Tromsbanken holder de til i et beskjedent lite trehus rett nedenfor Breivika videregående skole. Byrået ble opprettet for snaut halvannet år siden etter avtale mellom studentsamskipnadene i Oslo og Tromsø. Studentsamskipnaden i Oslo eier og driver byrået «for egen risiko og regning», og betaler Studentsamskipnaden i Tromsø en årlig bonus på 5 promille av omsetningen. I fjor innbrakte denne lukrative avtalen Samskipnaden en nettoinntekt på ca. 12.500 kr.

— Bonusen til Studentsamskipnaden går av eget overskudd, fortsetter en entusiastisk Hanssen. — Vi holder selvfølgelig samme priser som andre reisebyråer. Mange studenter kjøper sjansebillett ute på flyplassen, mens de ved å kjøpe den hos oss samtidig ville bidratt til å støtte sin egen velferdsorganisasjon.

— Årsaken er kanskje at dere ligger nokså tungvint til?

— Billetten kan bestilles pr. telefon, og så har man den i postkassen etter en dag eller to.

Hvis det haster, kan vi også bringe billettene til kunden. Vi er forøvrig tilknyttet SAS' bestillingssystem, og kan dermed

Bestyrer Asbjørn Hanssen ønsker seg flere studenter som kunder ved Universitetenes Reisebyrå.

bekreftede plassbestillinger direkte.

— Så dere har tenkt å bli her ute i Breivika?

— Planen er å flytte opp i universitetsområdet sammen med bl.a. Tromsbanken og Unibok i et eget bygg. Dette kan imidlertid først skje om en 3-4 års tid.

For firmaene i Breivika-Skattøraområdet er vår beliggenhet gunstig, og flere av dem har begynt å bruke oss. Dessuten har vi merket at en god del ansatte ved Regionssykehuset benytter vårt byrå. Anslagsvis 20% av kundene er studenter.

— Da er det vel nærmest en tilsnikelse å kalle seg «Universitetenes Reisebyrå»?

— Vi har lurt på om navnet kanskje kunne virke villedende på enkelte. Det er kanskje grunn til å understreke at vi formidler alle typer reiser og billetter. Nå har vi imidlertid også endel spesialtilbud til studenter, som man ikke får gjennom andre byråer.

— Ja?

— Her kan f.eks. nevnes egne studentfly Tromsø-Athen. Prisen blir 2395,- tur-retur, og første fly går 6. juli. Det kan forøvrig legges til at dette flyet

mellomlander i København, og det er mulig å reise tur-retur København for dem som måtte ønske det. Prisen blir her 750,-. Dessuten disponerer vi noen plasser på SAS' flyvninger til USA hver uke, til en pris som ligger noe under vanlig miniprisbillett. Videre selger vi Eurotrain-reiser med spesiell studentmoderasjon for dem som måtte ønske å reise med tog.

— Vi har dessuten vært inne på tanken om å sette opp studentfly til Østerrike på vinteren, men dette er foreløpig bare på skrivebordsstadiet.

Hanssen understreker ellers at fjoråret nærmest var for en oppstartingsfase å regne, og at 1982 blir det første skikkelige driftsåret ved Universitetenes Reisebyrå. Omsetningen i fjor lå på omlag to og en halv million, og ga etter det Studentavisa erfarer ikke overskudd av særlige dimensjoner. Bestyrer Hanssen karakteriserer både omsetning og resultat som «som forventet». — med 6 reisebyråer i Tromsø er det klart at konkurransen blir hard, men vi ser likevel optimistisk på fremtiden, avslutter Hanssen.

Paal-Helge Haugen:

Gammel kyrkjegard i skogen

vi leika ofte på den overgrodde kyrkjegarden
der kunne vi vere i fred med vårt; to hundre år sidan
døde menneske kom og la seg ned

lyng og vier inn over murane og gravtomtene
nedsokne kroppar i innpakning av furetre og heimesmidde naglar
blitt til mindre enn luft: små søkk i lufta

av og til spela vi fotball der, rigga opp målstenger
det var uslett og vanskeleg å få det til
men det gjekk på eit vis

vi var ikkje så mange, og hadde ingen reglar
det var best slik, alle mot alle
eg ser ballen rulle mot mål: bump bump bump

vi sprang etter den, over holene
eit lite hopp, så var vi over

Fra diktsamlingen «Fram i lyset, tydeleg».

I forrige nummer av Studentavisa kom vi dessverre i skade for å trykke diktet «Gammel kyrkjegard i skogen» av Paal Helge Haugen feil. Vi trykker derfor hele diktet på nytt. «Gammel kyrkjegard i skogen» er fra diktsamlingen «Fram i lyset, tydeleg».

Red.